Ingekomen zienswijzen zonnepark cluster Zuidvelde

De ontwerp omgevingsvergunningen en ontwerp verklaring van geen bedenkingen (VVGB) inclusief de bijlagen, waaronder het landschappelijk inpassingsplan en het participatieplan, hebben vanaf donderdag 16 juni 2022 ter inzage gelegen voor de wettelijke duur van zes weken (tot en met woensdag 27 juli 2022). Tijdens de inzageperiode is er een inloopbijeenkomst georganiseerd door de initiatiefnemers op 30 juni. Tijdens deze inloopavond konden omwonenden en andere belanghebbenden terecht met vragen over het zonnepark. Er zijn door 42 personen en/of belanghebbebenden één of meerdere zienswijzen ingediend op respectievelijk de omgevingsvergunningen en/of de VVGB. In totaal zijn er 140 zienswijzen binnengekomen, waarvan 17 zienswijzen buiten de termijn of niet zijn aangevuld naar aanleiding van de pro forma ingediende zienswijze.

De beantwoording van de zienswijzen zijn onderverdeeld in een A. Zienswijzennota inzake ontwerp omgevingsvergunningen 'Zonnepark Zuidvelde' en een B. Zienswijzenota ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'. Hieronder de lijst met indieners van zienswijzen.

Nr.	Indiener	Adres	Datum	Pro forma	Zienswijze betrekking op:				Opmerkingen / bijzonderheden
					Aanvraag Chint	Aanvraag TPSolar	Aanvraag Ankehaar	VVGB	
1.	x	De Fledders 7, Zuidvelde	30/07					X	Buiten termijn ingediend. Niet ontvankelijk, wel beantwoord.
					X	X	X		
2.	x	Asserstraat 89, Zuidvelde	27/07	X				X	
			27/07	X	X	X	X		
			10/08					X	
			10/08		X	X	X		
3.	Enexis	Postbus 856 's-Hertogenbosch	27/07		X	X	X	X	
4.	x	Asserstraat 93a, Zuidvelde	27/07		X	X	X	X	
5.	x	De Fledders 3, Zuidvelde	26/07		X	X	X	X	
6.	x	De Fledders 3, Zuidvelde	26/07		X	X	X	X	
7.	x	-	26/07					X	Geen adres opgegeven. Niet ontvankelijk, wel beantwoord.

Nr.	Indiener	Adres	Datum	Pro forma	Zienswijze betrekking op:				Opmerkingen / bijzonderheden
					Aanvraag Chint	Aanvraag TPSolar	Aanvraag Ankehaar	VVGB	
8.	x	Vorenkampsweg 9, Zeijen	26/07		X	X	X	X	
9.	x	Vorenkampweg 7, Zeijerveld	26/07					X	
10.	x	Vorenkampweg 1, Zeijerveld	26/07	X			X	X	
			09/08					X	
			09/08				X		
			09/08		X	X			Buiten termijn ingekomen. Niet ontvankelijk, Wel beantwoord.
11.	X	Vorenkampsweg 1, Zeijerveld	26/07	X	X	X	X	X	
			09/08					X	
			09/08		X	X	X		
12.	x	Asserstraat 89, Zuidvelde	25/07	X	X	X	X	X	
			10/08					X	
13.	x	Asserstraat 89, Zuidvelde	25/07	X				X	
			10/08					X	
			10/08		X	X	X		Buiten termijn ingekomen. Niet ontvankelijk, wel beantwoord.
14.	x	Vorenkampsweg 9, Zeijen	25/07					X	
			25/07			X			
15.	x	Asserstraat 113, Zuidvelde	25/07		X	X	X	X	
16.	x	Peesterweg 4, Zuidvelde	25/07	X	X			X	
			25/07	X		X	X		
			10/08					X	
			10/08		X	X	X		

Nr.	Indiener	Adres	Datum	Pro forma	Zienswijze betrekking op:				Opmerkingen / bijzonderheden
					Aanvraag Chint	Aanvraag TPSolar	Aanvraag Ankehaar	VVGB	
17.	x	Asserstraat 115, Zuidvelde	25/07		X	X	X	X	
18.	x	Minister Cremerstraat 14, Zeijerveld	25/07					X	
			25/07			X	X		
19.	x	Asserstraat 131, Huis ter Heide	25/07					X	
			25/07		X	X	X		
20.	x	Brink 1, Zuidvelde	25/06	X				X	
			07/08		X	X	X		Buiten termijn ingekomen. Niet ontvankelijk, wel beantwoord.
			07/08					X	
21.	x	Peesterweg 4, Zuidvelde	25/07	X	X	X	X	X	
			10/08					X	
			10/08		X	X	X		
22.	x	Peesterweg 2, Zuidvelde	25/07	X	X	X	X	X	
			09/08					X	
			09/08		X	X	X		
23.	x	Asserstraat 133, Huis ter Heide	25/07		X	X	X	X	
24.	x	Hoofdstraat 30, Een	25/07		X	X	X	X	
25.	x	Asserstraat 113, Zuidvelde	25/07		X	X	X	X	
26.	x	Brink 1, Zuidvelde	26/06	X				X	Pro forma zienswijze niet aangevuld
27.	x	Minister Cremerstraat 17, Zeijerveld	25/07					X	
			25/07				X		
28.	x	Kolonievaart 4, Huis ter Heide	24/07		X	X	X	X	
29.	x	Kolonievaart 4, Huis ter Heide	24/07		X	X	X	X	

Nr.	Indiener	Adres	Datum	Pro forma	Zienswijze betrekking op:				Opmerkingen / bijzonderheden
					Aanvraag Chint	Aanvraag TPSolar	Aanvraag Ankehaar	VVGB	
30.	x	Asserstraat 137, Huis ter Heide	24/07					X	
			24/07			X	X		
31.	x	Asserstraat 131, Huis ter Heide	24/07					X	
			24/07		X				
32.	x	Asserstraat 90, Zuidvelde	24/07	X	X	X	X	X	
			08/08					X	
			08/08		X	X	X		
33.	x	Asserstraat 105, Zuidvelde	24/07	X	X	X	X	X	
			07/08		X	X	X	X	
34.	x	Asserstraat 105, Zuidvelde	24/07	X	X	X	X	X	
			07/08					X	
			07/08		X	X	X		
35.	x	Reeweg 6, Zuidvelde	24/07		X	X	X	X	
36.	x	Asserstraat 131M, Huis ter Heide	22/07					X	
			22/07		X	X	X		
37.	x	Hoofdweg 26, Veenhuizen	21/07		X		X	X	
38.	Kenniscentrum akkervolgels	Postbus 46, Scheemda	29/07		X				
39.	Vogelbescherming Nederland	Postbus 925, Zeist	25/07	X	X	X	X		Pro forma zienswijze niet aangevuld
40.	x	Asserstraat 135, Huis ter Heide	24/07		X	X	X	X	
41.	x	Peesterweg 2b, Zuidvelde	23/07					X	
42.	x	Asserstraat 84, Zuidvelde	25/07		X	X	X	X	

A. Zienswijzennota en ambtshalve wijzigingen inzake ontwerp omgevingsvergunningen ‘Zonnepark Zuidvelde’

ALGEMEEN

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
1.	**x** **De Fledders 7, Zuidvelde**		
1.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen.	Buiten termijn ingediend.	
2.	**x** **Asserstraat 89, Zuidvelde**		
2.1	De passende beoordeling ontbreekt in verband met de instandhoudingsdoelstellingen van enkele aangewezen soort van het Natura 2000-gebied Fochteloërveen.	Voor het zonnepark is een quickscan ecologie uitgevoerd (d.d. 10 mei 2021). Op 14 februari 2022 hebben de initiatiefnemers van het zonnepark het rapport van Altenburg & Wymenga ontvangen over de verstoring en draagkracht in en rond het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Ten tijde van het opstellen van de quickscan was deze informatie dus nog niet beschikbaar waardoor dit niet kon worden meegenomen. Zodra bij de initiatiefnemers bekend was dat dit rapport zou verschijnen en welke conclusies uit het onderzoek naar voren kwamen, is er een overleg ingepland met de provincie Drenthe om (vooruitlopend op het verschijnen van het rapport zelf) te bespreken wat de mogelijke gevolgen van de uitkomsten van het rapport zouden kunnen zijn voor het zonnepark. Dit overleg heeft begin 2022 plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		overleg, een vervolgoverleg en het uiteindelijke rapport is geconcludeerd dat er inderdaad een passende beoordeling dient te worden opgesteld en dat er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd. Er kan niet worden gebouwd voordat beide vergunningen verleend zijn. In de omgevingsvergunningen is dit ook geborgd in de voorschriften. De volgorde om eerst een vergunning te verlenen op grond van de Wabo en daarna de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is mogelijk. Het al dan niet koppelen van de beide vergunningen is een keuze van de initiatiefnemer. Dit blijkt ook uit de uitspraak van de Raad van State, ECLI:NL:RBROT:2018:1013. De initiatiefnemers zijn hiermee aan de slag gegaan. Er wordt gewerkt aan een compensatieopgave zodat er voldoende foerageergebied beschikbaar blijft voor de doelsoorten (met name toendrarietgans) van het Natura 2000-gebied. Ook worden er in de winter tellingen uitgevoerd op de percelen waar het zonnepark is voorzien om vast te stellen in hoeverre er daadwerkelijk gebruikt wordt gemaakt van de percelen door de doelsoorten. De passende beoordeling omtrent de instandhoudingsdoelstellingen is de verantwoordelijkheid van de provincie.	

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
2.2	Er moet een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor gebiedsbescherming worden aangevraagd.	Klopt, de initiatiefnemers moeten deze vergunning aanvragen bij de provincie Drenthe. De initiatiefnemers wachter echter eerst het gebiedsproces af met de provincie voordat de natuurvergunning aangevraagd wordt.	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.3	In verband met de uitvoerbaarheid heeft Gedeputeerde staten geadviseerd om passende beoordeling af te wachten. Omdat er geen passende beoordeling is opgesteld is het onduidelijk of het plan uitvoerbaar is.	Zie de inhoudelijke reactie onder 2.1. Het gebiedsproces is reeds opgestart door de provincie. Hierbinnen krijgt de passende beoordeling voor het zonnepark Zuidvelde ook een plek.	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.4	In de quickscan Natuurwetgeving van 10 mei 2021 staat dat er meer dan voldoende foerageergebied overblijft na de komst van het zonnepark. Uit het advies van Gedeputeerde Staten blijkt dat er onvoldoende bouwland rondom het Natura 2000-gebied aanwezig is om als foerageergebied te dienen. Derhalve is een passende beoordeling noodzakelijk. De passende beoordeling moet betrekking hebben op de gehele ontwikkeling van het zonnepark (alle drie de parken tezamen).	Zie de inhoudelijke reactie onder 2.1	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.5	Het besluit omtrent de ontwerpvergunning is in strijd met vergunningsvoorwaarden genomen. De ontwikkelaars hebben de natuurvergunning niet aangevraagd bij de provincie.	De initiatiefnemers hebben aangegeven de Wnb-vergunning aan te vragen nadat het gebiedsproces met de provincie is doorlopen bij de provincie Drenthe. Zonder zowel de omgevingsvergunning van de gemeente als de vergunning Wnb van de provincie kan er niet worden gestart met de aanleg van het zonnepark. Er wordt dus niet gebouwd voordat beide vergunningen zijn verleend. Dit is ook geborgd in de voorschriften van de omgevingsvergunning.	Zienswijze gegrond, de vergunning wordt op dit onderdeel aangepast. In de omgevings-vergunning wordt opgenomen dat de Wnb-vergunning aangevraagd wordt door de initiatiefnemers nadat het gebiedsproces is doorlopen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		Abusievelijk is in de onderbouwing van de vergunning opgenomen dat er een natuurvergunning is aangevraagd door de initiatiefnemers bij de provincie Drenthe. Dit wordt aangepast in de vergunningen.	
2.6	Er is gebruik gemaakt van een verouderde versie van de AERIUS calculator. Onduidelijk is of de stikstofdepositie van 0,02 mol/ha/jr nog volstaat.	De indiener van een zienswijze hierin gelijk. Er is door de initiatiefnemers een nieuwe berekening toegevoegd aan de vergunningsaanvraag op basis van de nieuwste versie. Het maximale berekende depositieresultaat in de realisatiefase is 0,04 mol/ha in het Natura 2000-gebied Norgerholt. In de gebruiksfase zijn geen resultaten berekend boven de 0,00 mol/ha/jaar. Per 1 juli 2021 is een partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor bouwen, slopen en aanleggen van toepassing. De partiële vrijstelling van de natuurvergunning-plicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector (ofwel de bouwvrijstelling) is geregeld in het nieuwe artikel 2.9a Wet natuurbescherming dat is toegevoegd met de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De tijdelijke depositie welke veroorzaakt wordt in de realisatiefase valt onder deze partiële vrijstelling. Er is daarom geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd met betrekking tot stikstofdepositie.	Zienswijze gegrond, de vergunning wordt op dit onderdeel aangepast. In de omgevings-vergunning wordt de verouderde AERIUS calculator vervangen door de nieuwste versie.
2.7	In het kader van een goede ruimtelijke ordening moet een nieuwe berekening worden gemaakt	Voor de drie zonneparken zijn drie aparte vergunningen aangevraagd door drie	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	om de mogelijke effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te onderbouwen. De nieuwe berekening moet betrekking hebben op de gehele ontwikkeling (alle drie de parken tezamen).	verschillende initiatiefnemers. Er is door de initiatiefnemers op verzoek van de gemeente gewerkt aan een gezamenlijk participatieproces en een gezamenlijke landschappelijke inrichting zodat de parken goed op elkaar aansluiten. Er is echter nog steeds sprake van drie separate procedures waardoor er juridisch gezien geen verplichting is tot het uitvoeren van één Aerius-berekening voor de drie parken tezamen.	
2.8	Er dient een nieuwe natuurtoets opgesteld te worden waaruit blijkt of er door zonnepark Zuidvelde al dan niet foerageergebieden verloren gaan. Wanneer uit de natuurtoets een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming nodig is dan dient deze opgenomen te worden in de voorschriften van de vergunning.	Zie de inhoudelijke reactie onder 2.1. Daarnaast hebben de initiatiefnemers een aanvullende memo toegevoegd aan de quickscan bij de aanvraag (d.d. 21 augustus 2022). Deze memo bevat een actualisatie van de quickscan uit 2021 waarin het onderzoek van Altenburg & Wymenga wordt meegenomen en waarin wordt geconcludeerd dat er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd. Initiatiefnemers geven verder aan dat het onduidelijk is of het project vanuit soortenbeschermingsregime uit de Wet natuurbescherming uitvoerbaar is. In de quickscan (d.d. 10 mei 2021) is de volgende conclusie opgenomen: “Op basis van de uitgevoerde quickscan, kan de aanwezigheid van beschermde soorten in het	Zienswijze deels gegrond, de vergunning wordt op dit onderdeel aangepast. In de omgevings-vergunning wordt een aanvullende memo toegevoegd aan de quickscan flora en fauna waaruit blijkt dat er een Nbw-vergunning aangevraagd moet worden.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		plangebied niet worden uitgesloten. Door de voorgenomen werkzaamheden is mogelijk sprake van: • overtreding van lid 1, lid 2 en lid 4 van artikel 3.1 (algemene broedvogels en broedvogels met jaarrond beschermde nesten); Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen voor algemene broedvogels en maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht te treffen zoals beschreven in paragraaf 3.3.5. Indien deze maatregelen in acht worden genomen, is het niet noodzakelijk aanvullend onderzoek naar algemene in het kader van de soortbescherming van de Wnb uit te voeren of ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen voor algemene broedvogels aan te vragen." De mitigerende maatregelen zoals benoemd in paragraaf 3.3.5 worden genomen tijdens de aanleg van het park. Hierdoor is er geen sprake van een overtreding van de soortbescherming uit de Wnb.	
2.9	De omgeving heeft niet kunnen meedenken met het proces. Derhalve is er geen draagvlak gecreëerd.	Draagvlak vinden wij een belangrijk aspect bij de ontwikkeling van een zonnepark, maar gebrek aan draagvlak mag niet het enige argument zijn voor het weigeren van medewerking. Wij vinden het belangrijk dat de omgeving op een goede wijze wordt meegenomen in de ontwikkelingen. De initiatiefnemers van zonnepark Zuidvelde hebben zich ingespannen om de omgeving	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		goed mee te nemen in het proces. Hiervoor hebben zij meerdere informatiebijeenkomsten georganiseerd. Tijdens deze avonden was er voldoende ruimte voor omwonenden en belanghebbenden om te reageren op het plan. Ook na de bijeenkomsten is de mogelijkheid geboden om te reageren op de plannen. Hier is ook gebruik van gemaakt door een aantal omwonenden en belanghebbenden. Hoe met In het participatieplan is het hele participatietraject terug te lezen. Er staat in welke reacties er zijn ingekomen bij de initiatiefnemers vanuit de omgeving en wat er met de reacties is gebeurd. De gemeente is bij alle algemene informatiebijeenkomsten aanwezig geweest. Om die reden kunnen we de conclusies uit het participatieverslag goed verifiëren.	
2.10	Voor de besluitvorming had al geregeld moeten zijn welke vorm het gebiedsfonds krijgt.	Er is bewust gekozen om pas vorm te geven aan het gebiedsfonds na definitieve besluitvorming over het zonnepark. De oprichting/praktische invulling van het gebiedsfonds staat namelijk los van de initiatiefnemers. Zij zijn verplicht om jaarlijks een bijdrage te storten in het fonds. Waar het bedrag aan uitgegeven wordt en op welke wijze is niet aan hen. De verplichting van de initiatiefnemers om een bijdrage te storten in het fonds is juridisch geborgd in de anterieure overeenkomsten. de gemeente is verantwoordelijk voor bestemming en het (laten) beheren van het gebiedsfonds. De gemeente gaat de oprichting	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		van het fonds zo snel mogelijk oppakken na definitieve besluitvorming. Het voornemen is om dit gezamenlijk op te pakken met de plaatselijke belangenverenigingen (indien gewenst).	
2.11	Waarom wordt er voor een periode van 15 jaar een bedrag in het gebiedsfonds gestort en niet voor de gehele looptijd van 25 jaar?	De duur van het gebiedsfonds is gelijkgesteld aan de SDE++ periode van 15 jaar. Het lokaal eigenaarschap is voor de gehele looptijd van 25 jaar vastgesteld.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.12	Voorschrift 1.1: in welke bijlage zijn de voorschriften opgenomen?	Abusievelijk is deze bijlage niet opgenomen bij de ontwerpvergunningen. Aan de definitieve vergunning is deze bijlage wel toegevoegd.	Zienswijze gegrond. Bijlage is toegevoegd aan de vergunningen.
2.13	Voorschrift 1.2: hoe moet worden vastgesteld dat er geen sprake is van ernstige bodem-verontreiniging? Wie beoordeeld of er geen sprake is van ernstige bodemverontreiniging? Hoe gaat de beoordeling? Verzocht wordt om hiervoor voorschriften op te nemen.	In het uitgevoerde historisch bodemonderzoek voor de zonneparken (d.d. 29 oktober 2021) wordt geconcludeerd dat de locatie conform de bodemkwaliteitskaart voldoet aan de klasse ‘Landbouw/Natuur’. Er zijn wel een aantal verdachte locaties aanwezig. Indien er op deze locaties daadwerkelijk grondverzet moet plaatsvinden, dan wordt er een onderzoeksvoorstel opgesteld en een bodemonderzoek uitgevoerd in overleg met het bevoegd gezag. Vervolgonderzoek wordt uitgevoerd conform de NEN 5740. Deze norm schrijft landelijk voor hoe bij onderzoek naar bodemverontreiniging de onderzoeksstrategie moet worden opgesteld.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.14	Voorschrift 1.5: Wat zijn de gevolgen voor de vergunning bij ontoereikende bluswatervoorziening?	De ontwerpvergunning is ook voorgelegd aan de Veiligheidsregio Drenthe. Zij hebben op 14 juli 2022 ook geadviseerd over de bluswatvoorziening. Zoals het nu lijkt is de	Zienswijze heeft geen extra wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		bluswatervoorziening voor de zuidelijke parken op orde. Voor het noordelijk deel is de initiatiefnemer nog in gesprek met de Veiligheidsregio. In de vergunning-voorschriften is opgenomen dat er voor de start van de bouw onderzocht dient te worden of er een toereikende bluswatervoorziening aanwezig is. Als die niet aanwezig is dan moet die aangelegd worden conform de uitgangspunten van de Veiligheidsregio.	
2.15	Voorschrift 2.2: Wat is de reden om te kiezen voor de datum van 17 mei 2022?	Dit betreft het moment van besluitvorming door het college op de ontwerpvergunningen. Concreet betekent dit dat de situatie na het aflopen van de instandhoudingstermijn van het zonnepark weer teruggebracht moet worden naar de agrarische functie.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.16	Voorschrift2.6: foutieve verwijzing, Natuurbeschermingswet moet zijn Wet natuurbescherming.	Natuurbeschermingswet is abusievelijk opgenomen in de vergunning. Wordt in de definitieve vergunning gewijzigd naar Wet natuurbescherming.	Zienswijze gegrond, Natuurbeschermingswet is gewijzigd naar Wet natuurbescherming in vergunning.
2.17	Voorschrift 3.1: hoe verhoudt dit voorschrift zich met het advies om voorafgaand aan de aanleg van het zonnepark een vervolgonderzoek naar archeologische waarden te doen?	Voorschrift 3.1 gaat over eventuele invloeden van elektriciteitskabels op de aanwezige gasleiding. Om het NEN3654-onderzoek uit te kunnen voeren, hoeft er niet te worden gegraven in de grond. Dit onderzoek wordt gedaan op basis van een berekening. Het vervolgonderzoek archeologie vindt plaats daar waar de grond wordt “geroerd” (oftewel, waar daadwerkelijk de grond in wordt gegaan voor de aanleg van het zonnepark). Boven de gasleiding worden geen werkzaamheden uitgevoerd (met uitzondering van het plaatsen	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		van het hekwerk). Omdat er geen grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd boven de gasleiding, vormt deze geen beperking voor het archeologisch onderzoek.	
2.18	Datum welstandscommissie ontbreekt.	Op 12 mei 2022 zijn de plannen voor zonnepark Zuidvelde voorgelegd aan de welstandscommissie van de gemeente Noordenveld. De commissie is tijdens de zitting akkoord gegaan met het ontwerp van het zonnepark voor wat betreft het bepaalde in de Gids omgevingskwaliteit Noordenveld, de omgeving, de bebouwing en de uitwerking. De commissie concludeert onder andere dat het landschapsplan goed is afgewogen voor wat betreft de inpassing. Formeel heeft de commissie dit bevestigd op 15 mei 2022. Dit was te laat om nog te verwerken in de vergunningen.	Datum van advies welstandstandscommissie wordt opgenomen in de vergunningen.
2.19	Hoe is de dubbelbestemming ‘Archeologie 2’ meegenomen in de besluitvorming voor het afwijken van het bestemmingsplan, de onderbouwing van de vergunning en de voorschriften van de vergunning?	Het aspect archeologie en hoe hiermee om te gaan is opgenomen in de ruimtelijke onderbouwingen bij de vergunningsaanvragen. De ruimtelijke onderbouwingen zijn als bijlagen toegevoegd bij de college- en raadsbesluiten en zijn daarmee onderdeel van de besluitvorming. In de omgevingsvergunningen staat in hoofdstuk 3 de inhoudelijke overweging voor wat betreft archeologie. In de voorschriften van de vergunningen staat opgenomen op welke wijze de initiatiefnemers rekening moeten houden met het aspect archeologie voor aanvang van de werkzaamheden.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
2.20	Stikstofproblematiek speelt geen rol. Verhouding tot het weigeren van vergunning voor Pauperparadijs in verband met stikstof.	Bij de kwestie Pauperparadijs speelt inderdaad de stikstofproblematiek een rol. Hier is echter nog niet een vergunning voor geweigerd. De vergunningprocedure loopt namelijk nog. De ontwikkeling van zonnepark Zuidvelde staat hier echter los van. Situaties zijn ook niet vergelijkbaar.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.21	Is netcapaciteit afdoende geregeld?	Aansluiting van de zonneparken op het elektriciteitsnet is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben afspraken gemaakt met netbeheerder Enexis over de zonneparken in relatie tot het inpassen op het elektriciteitsnetwerk. Het zonnepark zal worden aangesloten op het koppelstation Zeijerveen. Daarnaast heeft ook de gemeente veelvuldig contact gehad met netbeheerder Enexis over zonnepark Zuidvelde in relatie tot aansluiting op het net.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
2.22	Hoe lokaal eigenaarschap en omgevingsfonds geregeld/geborgd? Dit ook in verband met eventuele overname door derden.	In de anterieure overeenkomst staan de gemaakt afspraken omtrent lokaal eigenaarschap en het gebiedsfonds. In de overeenkomst is ook de overdracht van rechten geregeld en een kettingbeding opgenomen. De initiatiefnemers zijn verplicht om alle rechten en verplichtingen over te dragen aan de opvolgende partij. Daarbij moet de gemeente voor de overdracht toestemming geven. De opvolgende partij dient daarbij eerst onderworpen te worden aan een Bibob-toets. De gemeente gaat niet akkoord met de overdracht indien de opvolgende partij een negatief Bibob-advies krijgt.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
2.23	Hoe is het geregeld betreffende verzekering bij calamiteiten en schade omwonenden?	De initiatiefnemers dienen voorafgaand aan start bouw van het zonnepark zorg te dragen voor een wettelijke aansprakelijkheids-verzekering, met als uiterlijke ingangsdatum de datum van start bouw. Daarnaast dienen de initiatiefnemers het zonnepark verzekerd te houden tegen externe risico's zoals brand, storm, bliksem, et cetera tijdens de bouw, exploitatie en verwijdering van het zonnepark.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
3.	**Enexis** **Postbus 856, 's-Hertogenbosch**		
3.1	In dit project vraagt Enexis om vrije toegang van tenminste 4 meter aan elke kant van de middenspanning-kabel en toegang tot de kabels en leidingen van de woonhuisaansluitingen. Dat betekent geen insluiting van ons netwerk, geen overbouwingen, geen diepwortelende begroeiing/bomen, opneembare bestrating en voldoende ruimte om onderhoud te plegen.	De initiatiefnemers en Enexis hebben onderling afspraken gemaakt over het zonnepark in relatie tot het vrijhouden van de gronden boven de middenspanningskabel. Dit heeft geresulteerd in een aangepaste landschappelijke inpassing. Er moest geschoven worden met bijvoorbeeld een hekwerk om de vrije toegang te kunnen garanderen aan Enexis. Ook is er de afspraak gemaakt dat de huisaansluiting of verlegd of afgesloten wordt van het gas. Het wijzigen van de landschappelijke inpassing gaat niet ten koste van kwaliteit van de inpassing. De groene zoom rondom het park blijft onaangetast.	Zienswijze gegrond, de vergunning wordt op dit onderdeel aangepast. Het landschappelijk inpassingsplan is aangepast. In de vergunning van Chint wordt de voorschrift opgenomen dat er pas gebouwd mag worden als de huisaansluiting buitenbedrijf is gesteld. Buitenbedrijfstelling geschied op eigen kosten van de initiatiefnemer en/of grondeigenaar.
3.2	Daarbij dienen de ecologische voorzieningen zodanig te zijn ingericht dat deze niet gehinderd kunnen gaan worden door de bestaande en toekomstige infrastructuur.	Naar aanleiding van de zienswijze van Enexis worden de reptielbulten die zich aan de oostzijde bevonden van het zonnepark verplaatst naar elders op de zonneparken.	Zienswijze heeft wijziging tot gevolg van de vergunningen. Het landschappelijk inpassingsplan wordt op dit onderdeel aangepast.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
3.3	Verder verlangd Enexis een zodanig onderhoud en beheer van het park en de ecologische voorzieningen dat deze niet zodanig gaan floreren dat hiermee belemmeringen ontstaan voor het onderhoud.	In de vergunningen is opgenomen dat het beheer uitgevoerd moet worden conform het beheerplan met projectnummer 201811 van 7 december 2021. Dit voorschrift is in de ontwerpvergunningen gericht op het akkervogelbeheer. Het voorschrift wordt aangepast en algemener gemaakt.	Zienswijze heeft wijziging tot gevolg van de vergunningen. Voorschrift 2.7 wijzigt als volgt: Het beheer ten behoeve van akkervogels, de zone voor onderhoud van Enexis en de landschappelijke inpassing dient conform het beheerplan met projectnummer 201811 van 8 november 2021 (toegevoegd als bijlage bij het landschappelijk inpassingsplan van 7 december 2021 welke is gewaarmerkt bij deze omgevingsvergunning) te worden uitgevoerd.
3.4	Een handhaafbaar onderhoudsplan zou deel moeten uitmaken van dit initiatief. Enexis is van mening dat eventuele extra kosten vanwege gebrekkig onderhoud verhaald moet kunnen worden op de partij die in gebreke is gebleven.	Zie reactie 3.3. Het onderhoudsplan is onderdeel van de vergunning, staat benoemd in de voorschriften en is opgenomen in de anterieure overeenkomst. Hiermee is de handhaafbaarheid van het beheerplan geborgd.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
3.5	Zonder aanmerkelijke aanpassingen in het plan, met name aan de noordkant, kan Enexis niet instemmen met de omgevingsvergunningen en zal Enexis beroep instellen. Het plan moet voldoen aan de veiligheidseisen en voldoen aan het belang van Enexis. Enexis is niet tegen de aanleg van het zonnepark, maar zij moeten kunnen blijven voldoen aan hun wettelijke taken en verplichtingen ten aanzien van de energie-infrastructuur alsook het borgen van continuïteit in leveringszekerheid.	Het plan is aangepast naar aanleiding van de zienswijzen van Enexis. Zie reactie 3.1, 3.2 en 3.3.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
4.	**x** **Asserstraat 93a, Zuidvelde**		
4.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen.		

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
4.2	Er wordt gesteld dat er nieuwe natuur wordt aangelegd in en rondom het zonnepark. ons inziens vormt hier een mogelijke belemmering voor de voorzetting dan wel uitbreiding van het bedrijf. Indiener wil toezegging dat realisatie van deze nieuwe natuur nimmer een beperkende werking heeft in welke vorm dan ook voor de bedrijfsvoering.	De eventuele komst van het zonnepark is geen belemmering voor bedrijfsvoering van de indiener van de zienswijze. Het zonnepark doet namelijk geen onevenredige afbreuk aan de gebruiksmogelijkheden van de aanpalende gronden. De agrarische functie wordt niet belemmerd door het zonnepark. De toezegging kan echter niet worden gedaan, het zou kunnen dat er in het plangebied van het zonnepark zich meer dieren vestigen die beschermd zijn onder de Wet Natuurbescherming. In het kader van meervoudig ruimtegebruik is de keuze gemaakt voor (agrarische) natuur. Met de inrichting en het beheer van de zonneparken is hier ook rekening mee gehouden. Het vestigen van beschermde dieren in het plangebied betekent niet automatisch dat het van invloed is op de bedrijfsvoering van indiener.	Zienswijze ongegrond.
5.	**x** **De Fledders 3, Zuidvelde**		
5.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		
6.	**x** **De Fledders 3, Zuidvelde**		
6.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
8.	**x** **Vorenkampsweg 9, Zeijen**		
8.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		
10.	**x** **Vorenkampweg 1, Zeijerveld**		
10.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 en 2.12 t/m 2.20 van algemeen		
11.	**x** **Vorenkampsweg 1, Zeijerveld**		
11.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 en 2.12 t/m 2.20 van algemeen		
13.	**x** **Asserstraat 89, Zuidvelde**		
13.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		Zienswijzen buiten de inzagetermijn ingediend. Gezien de inhoud van de zienswijze overeenkomt met het overgrote deel van de tijdig ingediende zienswijzen wordt de zienswijze wel van een reactie voorzien.
13.2	Warmtehuishouding omgeving: hoeveel warmte zal de wind meevoeren met oostenwind richting Zuidvelde tijdens een hittegolf?	Er is een onderzoek van adviesbureau Rho dat stelt dat er geen sprake is van hittestress bij zonneparken als effect op de omgeving (‘Effecten van zonneparken op de omgeving en voorbeelden van meervoudig ruimtegebruik’ van 15 september 2016). Het onderzoek van Adviesbureau Rho is in opdracht van de gemeente Arnhem uitgevoerd. Hierin hebben zij diverse onderwerpen uitgezocht in relatie tot zonneparken. Met betrekking tot het	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		thema warmte bij een zonnepark concluderen zij dat er alleen direct boven de panelen sprake is van (enige) opwarming, maar dat dit ’s nachts weer verdwijnt, in tegenstelling tot bebouwde gebieden waar de warmte wordt vastgehouden door stenen in huizen en verhardingen. Het zonnepark ligt op geruime afstand van omliggende woningen (kortste afstand is 400 meter). Daarom is het onwaarschijnlijk dat er warmte zal worden meegevoerd richting Zuidvelde of de andere woningen rondom het zonnepark.	
15.	**x** **Asserstraat 113, Zuidvelde**		
15.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8 en 2.10 t/m 2.19 van algemeen.		
15.2	Naar aanleiding van het participatietraject hebben de initiatiefnemers slechts enkele minimale aanpassingen gedaan.	In de eerste plaats is een geslaagde participatie niet alleen afhankelijk van de omvang van de aanpassingen. Het gaat er ook om op welke wijze de omgeving is meegenomen in het traject. De initiatiefnemers hebben meerdere bijeenkomsten georganiseerd, waar de gemeente ook bij aanwezig was. Tijdens deze bijeenkomsten kon men reageren op de plannen. Wij vinden dat het participatietraject zorgvuldig is ingestoken door de initiatiefnemers. In de tweede plaats zijn de plannen wel degelijk op een aantal punten aangepast naar aanleiding van de gesprekken met de	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		bewoners en de andere belanghebbenden. Dit is ook de reden geweest voor de initiatiefnemers om meerdere avonden te beleggen. De omwonenden hebben kunnen zien hoe het plan de eerste keer als een ruwe schets werd gepresenteerd en bij de laatste avond lag er een ontwerp waar de initiatiefnemers alle belangen van alle belanghebbenden zo veel mogelijk hebben proberen mee te nemen. Concrete voorbeelden zijn bijvoorbeeld het creëren van een doorzicht tussen de Asserstraat en de Veldweg door 'het staartje' van het plan van Chint Solar in het noordelijk deel te schrappen, maar ook de ruim opgezette landschappelijke inpassing om zo het zicht op de panelen zoveel mogelijk te ontnemen. Voor een volledig overzicht van de resultaten van de planparticipatie met omwonenden, zie ook paragraaf 3.3.6 in het Participatieplan.	
15.3	Er wordt in het participatieverslag niet gereageerd op de enquête die is gehouden onder de inwoners van Zuidvelde. De uitkomsten van de enquête zijn zeer duidelijk, maar worden niet betrokken bij de plannen van de initiatiefnemers. Er is niet geluisterd en dus is er geen sprake van participatie. Participeren betekent compromissen sluiten. Dat was niet mogelijk met de ontwikkelaars.	In het Participatieplan wordt in bijlage 4 verwezen naar het overleg tussen het kernteam en de initiatiefnemers. Hierin wordt ook de enquête die is gehouden onder de inwoners van Zuidvelde benoemd. In de ruimtelijke onderbouwingen en het rapport landschappelijk inpassing is beargumenteerd dat deze grootte op deze locatie aanvaardbaar is.	Zienswijze ongegrond.
15.4	Omdat het participatieproces niet goed doorlopen is kan en mag de vergunning niet worden verleend.	De initiatiefnemers hebben meerdere activiteiten uitgevoerd in het kader van participatie. Bij de start van het project hebben de initiatiefnemers een participatie-	Zienswijze ongegrond.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		voorstel ingediend bij de gemeente en is gezamenlijk het invloedsgebied voor het zonnepark vastgesteld. Het participatie-voorstel ging in eerste instantie uit van drie bijeenkomsten voor de inwoners uit het invloedsgebied. Deze bijeenkomsten hebben digitaal plaatsgevonden in verband met corona. Tijdens de bijeenkomsten is onder andere de financiële participatie uitgelegd door de initiatiefnemers en is er gesproken over de landschappelijke inpassing. Uit de praktijk bleek dat de drie bijeenkomsten niet voldoende waren. De omwonenden hadden met name moeite met de grootte van het zonnepark, het verdwijnen van een zichtlijn en met het tempo waarin de initiatiefnemers opereerden. Aanvullend op de drie digitale bijeenkomsten hebben er nog twee fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden. De initiatiefnemers hebben het ontwerp van het zonnepark aangepast door het plangebied te verkleinen en een zichtlijn te herstellen. De initiatiefnemers hebben naast de inwoners uit het invloedsgebied ook gesprekken gevoerd met andere belanghebbende organisaties over het zonnepark. Naast procesparticipatie hebben de initiatiefnemers ook invulling gegeven aan de financiële participatie. De financiële participatie wordt op twee manieren ingevuld, namelijk lokaal eigenaarschap en een gebiedsfonds.	

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		Tot slot zegt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over ‘draagvlak’ dat het “gebrek aan draagvlak” niet de enige reden mag zijn om medewerking te weigeren.	
15.5	Omdat het gebiedsfonds nog niet is geregeld is er nog steeds een open eind.	Het gebiedsfonds is geborgd in de anterieure overeenkomst. Initiatiefnemers zijn gehouden aan het storten van een bijdrage in het gebiedsfonds. Ook met terugwerkende kracht. In de anterieure overeenkomst is er ook een boeteclausule aan gekoppeld indien initiatiefnemers zich niet houden aan de afspraken. Derhalve betreft het geen open eind. Wanneer de vergunning is verleend worden er vanuit de gemeente gesprekken opgestart met de omgeving en de plaatselijke Dorpsbelangen om het gebiedsfonds op en in te richten.	Zienswijze ongegrond.
15.6	De totale omvang van het zonnepark is veel te groot voor een dorp als Zuidvelde. de zonnepanelen beslaan in zijn totaliteit een oppervlakte van 74 ha en de landschappelijke inpassing een oppervlakte van 35 ha. De totale omvang bedraagt 109 ha. Een park met de helft van de omvang zou in goed onderling overleg in Zuidvelde waarschijnlijk wel kunnen.	De parken hebben een totale oppervlakte van bijna 74 ha. Daarnaast is 35 ha gereserveerd voor landschappelijke inpassing. Dit is ongeveer 33% van het totaal van 109 ha. Het landschap waarin de zonneparken komen te liggen is een heide-ontginningslandschap. De percelen zijn voornamelijk in gebruik als akkerbouw. De individuele percelen zijn grootschalig en hebben een gemiddelde oppervlakte van ongeveer 10 ha (met uitschieters naar 20 ha). De velden met panelen zijn gesitueerd binnen de individuele kavels van het landschap en worden omzoomd met brede zones met landschappelijke inpassingsmaatregelen, waardoor het park	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		vanuit de omgeving niet opvalt. Derhalve is het aanvaardbaar dat een zonnepark met deze omvang wordt opgericht op deze locatie.	
15.7	Indiener heeft ook bezwaar tegen de hoogte van de zonnepanelen van 2,70 meter. De panelen moeten door struweel aan het zicht worden onttrokken. Dit gaat ook in tegen de provinciale beleidskaders dat bestaande structuren niet aangetast mogen worden.	De panelen hebben inderdaad een hoogte van ongeveer 2,70 meter, maar deze hoogte is niet waarneembaar doordat het zonnepark aan het zicht wordt onttrokken door de aanplant van dicht struweel. Door de aanplant van dicht struweel is ook in de winter het zonnepark niet of zeer beperkt waar te nemen. De struwelen zijn strategisch aan de randen van het park geplaatst zodat bewoners, bezoekers en passanten vanaf de Asserstraat, Veldweg en de Binnenweg het zonnepark niet of nauwelijks kunnen zien. Ook de afstand van het park ten op zichtte van de wegen draagt bij dat alleen het struweel zichtbaar is en niet de panelen zelf. Alle bestaande structuren in het huidige landschap zoals bomenrijen, houtsingels, vennen en bospercelen worden in de plannen gehandhaafd. Deze structuren worden in de plannen met elkaar verbonden door de aanleg van een nieuwe structuren zoals struwelen, houtsingels en een nieuw bosperceel. Hierdoor worden de bestaande structuren verder versterkt. De provincie heeft in een vooroverlegreactie op grond van art 3.1.1 Bro gereageerd op het plan. De provincie stelt onder andere dat in de ruimtelijke onderbouwing aandacht wordt besteed aan de meerwaarde voor het	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		landschap en de biodiversiteit onder andere in de vorm van nieuwe landschapselementen en de invulling van akkerranden. De provinciale handreiking Landschappelijke inpassing is te harte genomen voor de inrichting van dit park. Vanuit de kernkwaliteit landschap hebben we geen opmerkingen over het plan.	
15.8	Wat gebeurt er in het geval er brand uitbreekt in het zonnepark en wie is verantwoordelijk voor de milieuschade en het herstel ervan. Dit is onvoldoende onderbouwd in de vergunningen.	Bij eventuele calamiteiten is de project B.V. aansprakelijk. De project B.V. is dan ook verantwoordelijk voor het herstel en het opruimen van eventuele schade. De initiatiefnemers zijn het eerste aanspreekpunt bij een calamiteit rondom het project, zoals brand, storm en bliksem. Daarbij zijn de initiatiefnemers ook verantwoordelijk voor het (laten) opruimen en herstellen van ontstane schade door onder meer het starten van herstel-, opruim- en schoonmaakacties, waarbij specifiek aandacht wordt gevraagd voor de mogelijke schade als gevolg van gezondheids- en milieurisico's in en rondom het plangebied.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
15.9	Is er voldoende onderzoek gedaan door de ontwikkelaar naar de invloed van de zonnepanelen op de cathodische bescherming van de gasleiding? Is berekend of dit allemaal zo kan overeenkomst de NEN3654? Moet de berekening en toetsing hiervan niet onderdeel zijn van de vergunning?	Vanwege de ligging van het (noordelijke) park ten opzichte van een gasleiding van de NAM heeft er afstemming plaatsgevonden met de NAM. Hieruit zijn randvoorwaarden naar voren gekomen waarin rekening is gehouden met het huidige ontwerp. Daarnaast moet er inderdaad een NEN3654 onderzoek worden uitgevoerd. Dit is opgenomen in de ruimtelijke onderbouwing. Om het NEN3654-onderzoek uit te kunnen voeren, moet echter bekend zijn waar de kabels van het zonnepark de	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		gasleiding gaan kruizen, in verband met eventuele negatieve invloeden van de kabels op de gasleiding. In deze fase van het project is nog niet bekend waar de kabels exact komen te liggen. Deze detailslag in het ontwerp zal worden gedaan nadat de omgevingsvergunning is verleend en de subsidieaanvraag wordt toegekend. Het ontwerp is nu met name gefocust op de bovengrondse onderdelen van het zonnepark. Als uit de NEN3654-berekening blijkt dat er invloed is op de gasleiding, dan wordt de ligging van de kabels aangepast. Als dit onverwachts niet voldoende zal blijken, dan worden er minder zonepanelen geplaatst nabij de gasleiding. Het zonnepark is daarmee nog steeds uitvoerbaar. Er komen nooit meer zonnepanelen dan nu in de omgevingsvergunning zijn opgenomen, mogelijk wel minder. Bij de vergunning is een voorschrift opgenomen die borgt dat dit NEN3654-onderzoek wordt uitgevoerd voorafgaand aan de werkzaamheden (voorschrift 3.1).	
15.10	Afwijken van het bestemmingsplan ten behoeve van een zonnepark is een onrechtmatig gebruik van de regels. Het bestemmingsplan is ten dienste van de agrarische functie.	De omgevingsvergunningen zijn aangevraagd voor onder andere het onderdeel strijdig gebruik met het bestemmingsplan. Dit houdt in dat deze vergunning is aangevraagd om af te mogen wijken van de huidige agrarische bestemming. Met de aangevraagde vergunningen kan gemotiveerd worden	Zienswijze ongegrond.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		afgeweken van het bestemmingsplan. Hier is een uitgebreide afwijkingsprocedure voor doorlopen waarbij de gemeenteraad een Verklaring Van Geen Bedenkingen dient af te geven.	
15.11	In alle gesprekken met de initiatiefnemers is gesproken over een tijdelijke vergunning voor een periode van 25 jaar. In de aanvraag voor het zonnepark is het zonnepark aangevraagd voor een periode van 30 jaar. De vergunningsaanvraag moet opnieuw worden ingediend en ter visie worden gelegd.	Initiatiefnemers hebben een omgevingsvergunning aangevraagd voor een periode van 30 jaar. Als gemeente hebben we een termijn van 25 jaar opgenomen in de vergunning conform het provinciaal beleid voor zonneparken. De omgevingsverordening stelt namelijk een maximumperiode van 25 jaar voor zonne-akkers. De vergunningsaanvraag hoeft hiervoor niet opnieuw te worden ingediend.	Zienswijze ongegrond.
15.12	Indiener vindt het niet netjes van de gemeente Noordenveld dat de stukken van de vergunning in eerste instantie alleen in het gemeentehuis ingezien konden worden. Pas op verzoek van de indiener zijn de stukken digitaal beschikbaar gesteld. Tevens valt de terinzagelegging voor een groot deel in de vakantieperiode. Indiener is van mening dat een gemeente dat niet op deze manier hoort te doen en is benieuwd wat een rechter hiervan vindt.	De stukken zijn op de gebruikelijke wijze beschikbaar gesteld in het gemeentehuis. De terinzagelegging voldoet aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 3.12 van de Algemene wet bestuursrecht. In de kennisgeving van het ontwerpbesluit voor zonnepark Zuidvelde stond vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage lagen. Namelijk fysiek in het gemeentehuis van 16 juni tot en met 27 juli. Eveneens stond in de kennisgeving vermeld op welke wijze er zienswijzen ingediend konden worden. Het digitaal beschikbaar stellen van de stukken is nog niet wettelijk verplicht. Desondanks zijn de stukken wel digitaal beschikbaar gesteld op de website van de gemeente Noordenveld, in verband met een goede dienstverlening en op verzoek van een aantal omwonenden. Dit betrof niet een	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		officieel nieuwe terinzagelegging, maar een extra service van de gemeente. De stukken hebben niet meer dan drie weken in de zomervakantie ter inzage gelegen. Dit vinden wij een redelijke termijn. Voor een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure heeft de gemeente geen beleidslijn voor de ter inzagelegging in relatie tot vakanties. Bij bestemmingsplannen is die beleidslijn er wel. Voor bestemmingsplannen geldt dat het niet langer dan drie weken in de zomervakantie ter inzage mag liggen. Ook al is deze beleidslijn niet van toepassing voor de ter inzagelegging van de vergunning, het voldoet wel aan deze beleidslijn. Door appellant is destijds verzocht om de inzagetermijn met minimaal 18 dagen te verlengen. Verlenging van de termijn zou tot gevolg hebben gehad dat de stukken nog langer in de zomervakantie ter inzage zouden liggen.	
16.	**x** **Peesterweg 4, Zuidvelde**		
16.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		
16.2	Indiener komt bij de stukken geen deugdelijk participatieplan tegen.	Het participatieplan is als bijlage toegevoegd bij de ruimtelijke onderbouwingen van de drie aanvragen. In onze ogen betreft het een deugdelijk participatieplan.	Zienswijze ongegrond.
16.3	Grootte van het zonnepark past niet in het landschappelijk beeld en is uitermate verstorend	Op de huidige percelen voor het zonnepark vindt vooral intensieve akkerbouw plaats. In de	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	voor de fauna en leefklimaat van de aanwezige fauna.	plannen voor de zonneparken is er bijna 35 ha gereserveerd voor landschappelijke inpassing. De landschappelijke inpassing bestaat onder andere uit de realisatie van struwelen en uit stroken die worden ingezaaid met kruiden- en bloemrijke. Het beplantingsassortiment voor de landschappelijke inpassingsmaatregelen is afgestemd op de reeds aanwezige flora en fauna. Met name de zaadmengsels voor de kruiden- en bloemrijke mensgels zijn zorgvuldig gekozen zodat de aanwezige akkervogels in deze stroken kunnen verblijven en foerageren. De verwachting is dat door de genomen inpassingsmaatregelen er voor flora en fauna betere condities worden gecreëerd ten opzichte van de huidige monotone akkerbouwpercelen. In de omgeving van de zonneparken liggen een aantal geïsoleerde restanten van het voormalige heidegebied. De overgebleven gebieden zijn vooral de natte delen (vennen). Rondom de vennen is in de afgelopen decennia bos ontstaan. In de plannen voor het zonnepark worden de geïsoleerde natuurgebiedjes met elkaar verbonden door de landschappelijke inpassingsmaatregelen. Hetgeen een verbetering betekent voor de aanwezige fauna.	
16.4	Wijze van besluitvorming is stuitend en in strijd met bestaande wet- en regelgeving. Indiener verzoekt om de voornemens drastisch te wijzigen en een besluit te nemen dat past in de verhoudingen en bij de bestaande omgeving.	Besluit is conform bestaande wet- en regelgeving genomen. Belanghebbenden uit het invloedsgebied zijn tijdig geïnformeerd (schriftelijk) over de besluitvorming, de mogelijkheden tot inspreken bij de	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		gemeenteraad en over de wijze waarop er zienswijzen ingediend kunnen worden.	
17.	**x** **Asserstraat 115, Zuidvelde**		
17.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen		
17.2	Er bestond door de vastgestelde eindtijd tijdens het participatietraject amper de mogelijkheid om in te spreken op het zonnepark.	Van een vastgestelde eindtijd is vanuit de gemeente nooit sprake geweest, de initiatiefnemers streefden er in eerste instantie naar om in het eerste kwartaal het participatieproces af te ronden. De initiatiefnemers hebben een procesplan opgesteld conform de uitgangspunten van het beleidskader 'Energieprojecten in het landschap'. Hierin is een planning gemaakt van de te nemen stappen en is het invloedsgebied afgebakend.In januari 2021 zijn omwonenden uitgenodigd voor informatiebijeenkomsten. Oorspronkelijk waren 2 á 3 informatiebijeenkomsten gepland. Gezien het verloop van het participatieproces bleken meer bijeenkomsten nodig te zijn. Uiteindelijk hebben de initiatiefnemers vijf bijeenkomsten georganiseerd. In de periode van januari tot en met oktober 2021 hebben deze bijeenkomsten plaatsgevonden. Deze periode is voldoende lang geweest om te kunnen inspreken.	Zienswijze ongegrond.
19.	**x** **Asserstraat 131, Huis ter Heide**		
19.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen.		

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
19.2	Het zonnepark is te groot voor een gebied als Zuidvelde. Tijdens de informatieavonden is dit punt meermaals aangegeven door indiener zelf en door het kernteam. De initiatiefnemers hebben hier geen reactie op gegeven.	De parken hebben een totale oppervlakte van 74 ha. Daarnaast is 30 ha gereserveerd voor landschappelijke inpassing. Dit is ongeveer 30% van het totaal van 105 ha. Het landschap waarin de zonneparken komen te liggen is een heide-ontginningslandschap. De percelen zijn voornamelijk in gebruik als akkerbouw. De individuele percelen zijn grootschalig en hebben een oppervlakte van 10ha met uitschieters naar 20ha. De velden met panelen zijn gesitueerd binnen de individuele kavels van het landschap en worden omzoomd met brede zones met landschappelijke inpassingsmaatregelen, waardoor het park vanuit de omgeving niet opvalt. Binnen het grootschalige heide-ontginningslandschap liggen een aantal geïsoleerde restanten van het voormalige grootschalige heidegebied. De overgebleven gebieden zijn vooral de lagergelegen natte delen (vennen). Rondom de vennen is in de afgelopen decennia bos ontstaan. In de plannen voor het zonnepark worden de nu geïsoleerde bosgebieden met elkaar verbonden door de landschappelijke inpassingsmaatregelen.	Zienswijze ongegrond.
19.3	Het is onduidelijk of het zonnepark aangesloten kan worden op het trafostation Zeijerveen. Dit moet duidelijk zijn voordat de vergunning verleend kan worden.	Aansluiting van de zonneparken op het elektriciteitsnet is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. Het is geen ruimtelijke grond waarop een omgevingsvergunning geweigerd mag worden. De initiatiefnemers hebben echter afspraken met de netbeheerder Enexis dat er voor de zonneparken ruimte is op elektriciteitsnetwerk. Het zonnepark zal	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		worden aangesloten op het transformatorstation Zeijerveen. Daarnaast heeft ook de gemeente veelvuldig contact gehad met netbeheerder Enexis over zonnepark Zuidvelde in relatie tot aansluiting op het net.	
19.4	Waarom is er niet gekozen voor lagere panelen (van bijvoorbeeld 1,20 meter hoog) zodat ze minder opvallen in het gebied. De initiatiefnemers hebben deze vraag beantwoord met dat ze er dan teveel werk aan hebben en dat de schapen er niet onder kunnen grazen en kan de stekker er beter uitgetrokken worden.	Bij een te lage opstelling komt er te weinig licht, lucht en water bij de bodem, wat nadelig is voor de ondergroei en de bodemkwaliteit. Ook is er om duurzame energie op te wekken een bepaalde hellingshoek nodig ten opzichte van de zon. Er is een optimale afweging gemaakt door de initiatiefnemers tussen de maximale hoogte voor de landschappelijke inpassing, de meest efficiënte opbrengst en de ecologische gevolgen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
19.5	Wat zijn de effecten van de magnetische velden die ontstaan bij trafostations met de gezondheid van de omwonenden?	De magnetische velden zijn binnen enkele meters van de transformatorstation niet meer schadelijk voor de gezondheid. De transformatorstations worden gesitueerd aan de onderhoudspaden. De meeste onderhoudspaden liggen centraal in het zonnepark. In het noordelijk gelegen zonnepark ligt er een onderhoudspad aan de oostrand. De transformatorstations komen daar ook gedeeltelijk aan de rand te staan. Gezien de grote afstand (minimaal 400 meter) tussen de transformatorstations en de dichtstbijzijnde woningen zijn er geen effecten op het woonklimaat te verwachten.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
19.6	Het zonnepark gaat ten koste van het uitzicht van de indiener.	Een zonnepark heeft onmiskenbaar een effect op het landschap. Door een goede landschappelijke inpassing is de impact tot het	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		minimale beperkt. Door het toepassen van een goede landschappelijke inpassing en de relatief grote afstand hebben de omwonenden geen direct zicht op het zonnepark. Het landschap verandert echter wel. Waar het uitzicht eerst akkergebied was, wordt dat nu struweel.	
19.7	Indiener vindt het gebiedsfonds onduidelijk en onuitvoerbaar.	Zie reactie 15.5.	
20.	**x** **Brink 1, Zuidvelde**		
20.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen.		Zienswijzen buiten de inzagetermijn ingediend. Gezien de inhoud van de zienswijze overeenkomt met het overgrote deel van de tijdig ingediende zienswijzen wordt de zienswijze wel van een reactie voorzien.
20.2	In de onderbouwing van de vergunning staat dat er een deugdelijk participatieplan aan vergunningsaanvraag ter grondslag ligt. Indiener heeft als medeparticipant een andere beleving bij het participatietraject. Er is geen sprake geweest van wederzijds luisteren en begrip.	Tijdens het participatieproces zijn meerdere bijeenkomsten geweest en hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden. Hier was de gemeente ook telkens bij aanwezig. Het ontwerp is op meerdere punten aangepast, mede aan de hand van het doorlopen participatietraject met de omwonenden.	Zienswijze ongegrond.
20.3	De aanpassing van de grootte van het project komt niet voort uit het participatieproces.	Zie reactie op 15.2: Naar aanleiding van de gesprekken met de bewoners en de andere belanghebbenden zijn de plannen meerdere keren aangepast. Dit is ook de reden geweest om meerdere avonden te beleggen. De bewoners hebben kunnen zien hoe het plan de eerste keer als een ruwe schets werd gepresenteerd en bij de laatste avond lag er een ontwerp waar de initiatiefnemers alle belangen van alle belanghebbenden zo veel mogelijk hebben proberen mee te nemen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		Concrete voorbeelden zijn bijvoorbeeld het creëren van een doorzicht tussen de Asserstraat en de Veldweg door 'het staartje' van het plan van Chint Solar in het noordelijk deel te schrappen, maar ook de ruim opgezette landschappelijke inpassing om zo het zicht op de panelen zoveel mogelijk te ontnemen. Voor een volledig overzicht van de resultaten van de planparticipatie met omwonenden, zie ook 3.3.6 in het Participatieplan.	
20.4	Indiener kan zich niet voorstellen dat er geen maatregelen genomen zullen worden door Tennet om de onzekere afname de komende jaren te voorkomen. Komen de aanvragen voor deze voorzieningen later?	De netbeheerders Tennet en Enexis werken aan de verbetering en uitbreiding van het elektriciteitsnet om de benodigde energietransitie mogelijk te maken. Onder andere het onderstation Zeijerveen wordt uitgebreid. De aansluiting van Zonnepark Zuidvelde en het transport van de opgewekte elektriciteit is hiermee geborgd. Deze maatregel staat echter los van onderhavig project. Ook als het project Zuidvelde niet wordt uitgevoerd dan wordt het onderstation in Zeijerveen uitgebreid.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
21.	**x** **Brink 1, Zuidvelde**		
21.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19, 16.3, 16.4 en 19.6 van algemeen.		
23.	**x** **Asserstraat 133, Huis ter Heide**		
23.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.19 van algemeen.		

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
23.2	Belemmering van het uitzicht	Zie reactie 19.6	
23.3	Waarom worden de daken van de eigenaren niet eerst vol gelegd met zonnepanelen.	De daken van de eigenaren zijn al gedeeltelijk belegd met panelen. De gemeente Noordenveld heeft gekozen om specifiek met grootschalige wind- en zonne-energie een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Dat doen we via de RES (Regionale energiestrategie). Binnen de RES heeft Noordenveld een bijdrage van 0,07 TWh afgesproken voor dergelijke energieprojecten die niet gerelateerd zijn aan zon op dak.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
23.4	Reflectie van panelen voor omwonenden	De panelen in het park zijn zuidgeoriënteerd. Ten zuiden van het park zijn geen woningen of andere objecten aanwezig die mogelijk hinder van schittering zouden kunnen ondervinden. Ten westen en oosten van het zonnepark bevinden zich op grote afstand woningen.	Zienswijze ongegrond
23.5	Waardevermindering van de woningen door komst zonnepark	Vanwege de grote afstand van woningen tot het zonnepark en de landschappelijke inpassing wordt waardevermindering niet verwacht. Mocht zich dit toch voordoen dan kan een planschadeverzoek worden ingediend bij de gemeente. De initiatiefnemers en de gemeente hebben een planschadeovereenkomst gesloten zodat eventuele planschade door de initiatiefnemer zal worden betaald aan de bewuste indiener.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
24.	**x** **Hoofdstraat 30, Een**		
24.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8 en 2.10 en 2.19 van algemeen.		

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
25.	**x** **Asserstraat 113, Zuidvelde**		
25.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 t/m 2.19 en 15.2 t/m 15.12 van algemeen.		
28.	**x** **Kolonievaart 4, Huis ter Heide**		
28.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8 en 2.10 t/m 2.19 van algemeen. Eveneens wordt verwezen naar de zienswijze, beoordeling zienswijze en voorgestelde wijziging van 10.3 van Ankehaar Solar.		
28.2	Indiener vindt een gebiedsfonds een slechte oplossing en stelt voor om de direct omwonenden die hinder ondervinden van het zonnepark te compenseren door bijvoorbeeld ondersteuning in het energieneutraal maken van de woning.	De concrete besteding van het gebiedsfonds wordt na het verlenen van de vergunning verder ingevuld in samenspraak met in ieder geval de omwonenden uit het invloedsgebied. Ook wil de gemeente de betrokken belangenverenigingen hierbij betrekken. Eén van de mogelijke oplossingen is het gebiedsfonds inzetten voor bijvoorbeeld het energieneutraal maken van de woningen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
28.3	Het zonnepark is veel te groot en te hoog. Een kleiner zonnepark zou beter passen in deze landelijke omgeving.	Zie reactie op zienswijze 19.2	
28.4	Er zijn nog veel daken zonder zonnepanelen, hier valt nog veel op te behalen. Volgens indiener zou hier eerst op ingezet moeten worden.	Zon op dak heeft de voorkeur. We werken samen met bedrijven en organisaties met grote dakoppervlakken en beleggen zo veel mogelijk van het maatschappelijk vastgoed met zonnepanelen. Ook werken we in Drenthe aan een uitvoeringsplan zon op dak om het	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		aantal zonnepanelen op daken verder te vergroten. De gemeente Noordenveld heeft gekozen om specifiek met grootschalige wind- en zonne-energie een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Dat doen we via de RES (Regionale energiestrategie). Binnen de RES heeft Noordenveld een bijdrage van 0,07 TWh afgesproken voor dergelijke energieprojecten die niet gerelateerd zijn aan zon op dak.	
29.	**x** **Kolonievaart 4, Huis ter Heide**		
29.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 t/m 2.19 en 28.2 t/m 28.4 van algemeen. Eveneens wordt verwezen naar de zienswijze, beoordeling zienswijze en voorgestelde wijziging van 10.3 van Ankehaar Solar.		
31.	**x** **Asserstraat 131, Huis ter Heide**		
31.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10, 2.12 t/m 2.19, 19.5, 19.6 en 23.5 van algemeen.		
31.2	Indiener is tegen de ontwikkeling van een zonnepark vanwege de grootte, een te hoog hekwerk en omdat het ten koste gaat van goede landbouwgrond. Indiener vindt het niet passend in Zuidvelde.	Zie reactie op zienswijze 19.2 en aanvullend: Het hekwerk is nodig vanwege de veiligheid en een vereiste vanuit de verzekering. Niet-bevoegden mogen namelijk niet op het zonnepark komen. Het hekwerk bevindt zich achter de landschappelijke inpassing en zal op termijn dus niet zichtbaar zijn.	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
32.	**x** **Asserstraat 90**		
32.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10, 2.12 t/m 2.19 en 15.11 van algemeen.		
33.	**x** **Asserstraat 105, Zuidvelde**		
33.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 en 2.12 t/m 2.19 van algemeen.		
33.2	In de onderbouwing van de vergunning staat dat er een deugdelijk participatieplan aan de vergunningsaanvraag ter grondslag ligt. Indiener is het daar niet mee eens en geeft als voorbeeld dat in alle voorlichting over het zonnepark is gegarandeerd dat de panelen een maximale hoogtekrijgen van 2,50 meter. Ondanks de bekende bezwaren van omwonenden omtrent de grootte van het park en de hoogte van de panelen hebben de zonnepanelen een hoogte gekregen van 2,70 meter. Omwonenden wilden graag een lager zonnepark.	In eerste drie bijeenkomsten hebben de initiatiefnemers aangegeven dat er een optimale afweging gemaakt wordt tussen de ecologie en hoogte van de panelen. Hierbij is destijds uitgegaan van een hoogte van 2,50 meter. De technologie van de zonnepanelen blijft zich echter ontwikkelen (ook voor wat betreft afmetingen) waardoor de initiatiefnemers een hoogte van 2,70 meter hebben gehanteerd in de vergunningsaanvraag. Hierover is ook gecommuniceerd tijdens de informatiebijeenkomst in oktober van 2021. De definitieve keuze voor de panelen is nu nog niet gemaakt door de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben aangegeven dat het in de uitvoerfase ook zo zou kunnen zijn dat er wordt gekozen voor een type paneel dat uitkomt op een hoogte van 2,65 meter.	Zienswijze ongegrond.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
34.	**x** **Asserstraat 105, Zuidvelde**		
34.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10, 2.12 t/m 2.19 en 33.2 van algemeen.		
35.	**x** **Reeweg 6, Zuidvelde**		
35.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 en 2.12 t/m 2.19 van algemeen.		
36.	**x** **Asserstraat 131M, Huis ter Heide**		
36.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10, 2.12 t/m 2.19, 19.6 en 31.2 van algemeen.		
37.	**x** **Hoofdweg 26, Veenhuizen**		
37.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10 en 2.12 t/m 2.19 van algemeen.		
37.2	Indiener begrijpt niet de noodzaak van grote velden met zonnepanelen die niks toevoegen aan het landschapsbeeld of toerisme. Zonnepark doen afbreuk aan het natuurlijk leven en aan het oude Drentse landschap.	Zie reactie zienswijze 19.2.	
37.3	Er zijn allerlei andere mogelijkheden voor duurzaamheid. De wetenschap voor duurzame energie is nog lang niet uitontwikkeld.	Wachten op nieuwe technieken is niet een redelijke weigeringsgrond. De duurzame wetenschap is namelijk nooit uitontwikkeld. Wachten op nieuwe/betere maatregelen betekent in de praktijk dat er nooit iets ontwikkeld kan worden. We moeten nu werken met de bestaande bewezen	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		technieken en zonne- energie is een bewezen techniek. Als gemeente houden we natuurlijk wel de innovatieve ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid bij, maar is niet iets waar we rekening mee houden bij de huidige aangevraagde vergunningen voor een zonnepark.	
37.4	Indiener woont in Veenhuizen, mag zelf geen panelen op het dak leggen vanwege het monumentale karakter en zoekt naar een alternatief hiervoor. Indiener wil graag gebruik maken van zonne-energie dat wordt opgewekt op overheidsgebouwen zoals de penitentiaire inrichting of andere openbare gebouwen. Indiener stelt voor om panelen op lege daken te leggen en om een netwerkt te bouwen waar de inwoners van Noordenveld gebruik van kunnen maken.	Zienswijze heeft geen betrekking op zonnepark Zuidvelde.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
37.5	Indiener verzoekt om niet zonnevelden aan te leggen met doodse grond eronder waar niks leeft. Zoek verder naar alternatieven en word koploper in Drenthe met een visie voor de toekomst.	Zie reactie zienswijze 10.3.	
39.	**Vogelbescherming Nederland** **Postbus 925, Zeist**		
39.1	Het belang van het plangebied voor overwinterende toendrarietganzen en voor doortrekkende kraanvogels. Het plangebied is respectievelijk een belangrijk foerageer- en rustgebied voor deze soorten. Zij gebruiken het plangebied mede om naartoe uit te wijken vanwege de nieuwbouw van Kloosterveen. Hier	Er zijn geen gegevens beschikbaar van het aantal vogels (waaronder toendrarietganzen) dat gebruik maakt van het plangebied als foerageer- en rustgebied. Daarnaast is ook niet bekend of de vogels die eerder mogelijk aanwezig waren in het plangebied van de nieuwbouw van Kloosterveen ook	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
	foerageren in periodes duizenden tot soms meer dan tienduizend toendrarietganzen in het winderseizoen. Het plangebied is gelegen nabij het Fochteloërveen en is daarmee belangrijker dan verder weg gelegen akkers.	daadwerklelijk gebruik maken van het plangebied van het zonnepark. Om inzicht te geven in de daadwerkelijke aantallen toendrarietganzen binnen het plangebied in de winterperiode, worden er tellingen uitgevoerd in de winterperiode van 2022-2023.	
39.2	De ontwerp omgevingsvergunningen zien op het bouwen van een zonnepark aan de grens van Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn en artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming (Wnb) mag voor zo'n project alleen vergunning worden verleend indien met zekerheid significante effecten op het Natura 2000-gebied kunnen worden uitgesloten. In dit geval is die zekerheid er niet nu het project een afname van foerageermogelijkheden voor toendrarietganzen tot gevolg heeft en vanwege gevolgen van stikstopdepositie (mogelijk ook voor andere Natura 2000-gebieden).	*Toendrarietgans:* Voor het zonnepark is een quickscan ecologie uitgevoerd (op d.d. 10 mei 2021 voor Chint, op d.d. 23 februari 2021 voor Ankehaar, op d.d. november 2020 (en aanvullende veldbezoeken in december 2020 en maart 2021) voor TPSolar). Op 14 februari 2022 hebben de initiatiefnemers van het zonnepark het rapport van Altenburg & Wymenga ontvangen over de verstoring en draagkracht in en rond het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Ten tijde van het opstellen van het quickscan was deze informatie dus nog niet beschikbaar waardoor dit niet kon worden meegenomen. Zodra bij de initiatiefnemers bekend was dat dit rapport zou verschijnen en welke conclusies uit het onderzoek naar voren kwamen, is er een overleg ingepland met de provincie Drenthe om (vooruitlopend op het verschijnen van het rapport zelf) te bespreken wat de mogelijke gevolgen van de uitkomsten van het rapport zouden kunnen zijn voor het zonnepark. Dit overleg heeft begin 2022 plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit overleg, een vervolgoverleg en het uiteindelijke rapport hebben de	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	**Zienswijze**	**Reactie**	**Voorgestelde wijziging**
		initiatiefnemers geconcludeerd dat er inderdaad een passende beoordeling dient te worden opgesteld en dat er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd. De initiatiefnemers zijn hiermee aan de slag gegaan. Er wordt op het moment van schrijven (aug. 2022) gewerkt aan een compensatieopgave zodat er voldoende foerageergebied beschikbaar blijft voor de doelsoorten (m.n. toendrarietgans) van het Natura 2000-gebied. Ook worden er in de winter tellingen uitgevoerd door Sovon op de percelen waar het zonnepark is voorzien om vast te stellen in hoeverre er daadwerkelijk gebruikt wordt gemaakt van de percelen door de doelsoorten. De Wnb-vergunning is ten tijde van dit schrijven (aug. 2022) nog niet aangevraagd. Zonder zowel de omgevingsvergunning van de gemeente als de vergunning Wnb van de provincie kan er niet worden gestart met de aanleg van het zonnepark. Er wordt dus niet gebouwd voordat beide vergunningen zijn verleend. *Stikstofdepositie:* Per 1 juli 2021 is een partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor bouwen, slopen en aanleggen van toepassing. De partiële vrijstelling van de	

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		natuurvergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector (ofwel de bouwvrijstelling) is geregeld in het nieuwe artikel 2.9a Wet natuurbescherming dat is toegevoegd met de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De tijdelijke depositie welke veroorzaakt wordt in de realisatiefase valt onder deze partiële vrijstelling. In de gebruiksfase zijn geen resultaten berekend boven de 0,00 mol/ha/jaar. Daaruit blijkt dat de toename Er is daarom geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd met betrekking tot stikstofdepositie.	
39.3	Gedeputeerde Staten van Drenthe is bevoegd gezag onder de Wet natuurbescherming. Het is Vogelbescherming Nederland bekend dat de provincie in het kader van de procedures voor de omgevingsvergunningen geen verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven. Derhalve kan de gemeente ook geen omgevingsvergunning verlenen voor een Natura 2000-activiteit. De provincie heeft evenmin een vergunning voor zonnepark Zuidvelde verleend op grond van de Wnb.	Wanneer de omgevingsvergunning Wabo en de natuurvergunning Wnb zijn aangehaakt, is er voor de vergunning Wnb een VVGB nodig van de provincie Drenthe om de vergunning door de gemeente te kunnen laten verlenen. Er is echter op het moment van schrijven (augustus 2022) nog geen vergunning Wnb aangevraagd waardoor er ook geen sprake is van aanhaken. Zie ook reactie onder 39.6.	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
39.4	Uit recent ecologisch onderzoek is gebleken dat er een tekort aan geschikt foerageergebied is om de instandhoudingsdoelstellingen van onder andere de toendrarietgans te kunnen halen. Onder die omstandigheden biedt de Wnb geen mogelijkheid om een natuurvergunning te verlenen voor een project dat ten koste gaat van foerageergebied. Eerst zal het foerageergebied hersteld moeten worden. Daarna kan er mogelijk een	Zie reactie onder 39.2	

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	natuurvergunning worden verleend als wordt voldaan aan de ADC-toets uit de Wnb.		
39.5	Nu het plangebied ook rustplaats is voor onder andere toendrarietganzen en kraanvogels is daarnaast artikel 3.1, lid 2, Wnb van belang. Dat verbiedt het opzettelijk vernielen of beschadigen van rustplaatsen van vogels. Voor deze projecten is dus ook een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit vereist die slechts kan worden verleend nadat de provincie een verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven.	Zie reactie onder 39.2	
39.6	Indien ten tijde van de aanvragen van de omgevingsvergunningen geen vergunningsaanvraag en ontheffingsaanvraag op grond van de Wet natuurbescherming was gedaan, hadden de aanvragen van de omgevingsvergunningen ook moeten zien op die natuurtoestemming. Anders zullen op die aanvragen verleende omgevingsvergunningen onrechtmatig zijn. Oftewel de zogenaamde aanhaakplicht.	De omgevingsvergunningen voor het zonnepark zijn door de initiatiefnemers aangevraagd op 30 april 2021. Ten tijde van deze aanvraag was het onderzoek van Altenburg & Wymenga nog niet beschikbaar waardoor niet bekend was dat er een vergunning in het kader van de Wnb benodigd was. Hierdoor is dit niet meegenomen in de omgevingsvergunningsaanvraag of in een aparte aanvraag Wnb, zie ook reactie onder 39.2. De benoemde aanhaakplicht geldt wanneer voor een activiteit zowel een omgevingsvergunning (Wabo) als een vergunning of ontheffing in het kader van de Wnb benodigd is, en de omgevingsvergunning eerder wordt aangevraagd dan de vergunning Wnb. Dit is opgenomen in de art. 2.1 1^{e} lid sub i van de Wabo en in art. 2.2aa van het Bor. Omdat er bij het indienen van de aanvragen	Zienswijze gegrond, maar heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		van de omgevingsvergunning niet bekend was dat er een vergunning benodigd was op grond van de Wnb is er destijds ook geen sprake geweest van het aanhaken van de vergunning. In de artikelen van de Wabo en het Bor is echter niet opgenomen tot welk moment een separate (niet-aangehaakte) vergunning Wnb kan worden aangevraagd of verleend. Voor de ontwikkeling van het zonnepark Zuidvelde wordt in detail onderzocht wat de impact is van de ontwikkeling op de functie van het projectgebied, de draagkracht als foerageergebied voor de toendrarietgans en of en hoe de veronderstelde afname gecompenseerd kan worden. Aan de hand van deze passende beoordeling wordt een vergunning aangevraagd. De noodzaak voor een vergunning op grond van de Wnb is inmiddels bekend bij de initiatiefnemers en de werkzaamheden zullen niet worden gestart totdat de vergunning in het kader van de Wnb is verleend. Dit is ook geborgd in de voorschriften van de vergunningen.	
39.7	In de ontwerpbesluiten wordt aangegeven dat de initiatiefnemers een natuurvergunning hebben aangevraagd bij de provincie in verband met de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Daarvan heeft indiener nog geen kennis kunnen nemen.	De aanvraag voor de vergunning Wnb is ten tijde van dit schrijven (augustus 2022) nog niet aangevraagd. De vergunning wordt echter wel aangevraagd voor start van de werkzaamheden omdat er anders niet met de werkzaamheden mag worden begonnen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		Hiervoor dient eerst het gebiedsproces met de provincie te zijn doorlopen.	
39.8	Het ontwerpbesluit vermeldt ten onrechte niet dat er ook een ontheffing op grond van artikel 3.3 Wnb noodzakelijk is voor het project, omdat er rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd.	In de quickscan natuurwetgeving (welke onderdeel is van de aanvraag) van alle drie de initiatiefnemers is beschreven dat beschermde soorten in het kader van de Wnb mogelijk binnen het plangebied voorkomen en dat effecten hierop niet op voorhand zijn uit te sluiten. Er zijn mitigerende maatregelen nodig om overtreding van de wettelijke verbodsbepalingen te voorkomen. Ten aanzien van vogels zijn de volgende mitigerende maatregelen benoemd: • Voorkom altijd schade aan broedvogels. Werk buiten het indicatieve broedseizoen (buiten half maart-half juli). • Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden. • Indien werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, dient voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundig ecoloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn. Als hierbij broedvogels worden aangetroffen, dient in een nadere toetsing nagegaan te worden of er verbodsbepalingen overtreden worden, er eventueel ontheffing aangevraagd dient te	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		worden of werkzaamheden uitgesteld moeten worden. In de ruimtelijke onderbouwingen is opgenomen dat de uitvoering zal plaatsvinden conform de hierboven genoemde mitigerende maatregelen. Hierdoor is er geen ontheffing nodig voor soorten op grond van de Wnb.	
40.	**x** **Asserstraat 135, Huis ter Heide**		
40.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 2.1 t/m 2.8, 2.10, 2.12 t/m 2.19 en 28.4 van algemeen.		
40.2	Indiener ziet graag dat er met direct omwonenden wordt gekeken naar de behoefte en of zienswijze van het participatieplan alvorens er een zonnepark wordt aangelegd.	Zie reactie 2.9 inzake participatie en 23.3 inzake de behoefte.	
40.3	Het energienet raakt op zonnige dagen overbelast waardoor privé zonne-installaties afslaan en geen energie meer kunnen terug leveren.	Zonnepark Zuidvelde wordt aangesloten op een hoger spanningsniveau (110 kV) dan de kleinverbruik privé aansluitingen (0,4 kV). Dat betekent dat het zonnepark nauwelijks invloed heeft op de aansluitingen op de huishoudens waardoor de link tussen dit zonnepark en de spanningsklachten niet aan de orde is.	Zienswijze ongegrond.
40.4	Het woongenot van de indiener wordt aangetast omdat het zonnepark binnen het directe zicht valt.	De panelen zijn niet tot nauwelijks waarneembaar doordat grote delen van het park aan het zicht worden onttrokken door de aanplant van dicht struweel. Door de aanplant van dicht struweel is ook in de winter het zonnepark niet of zeer beperkt waar te nemen. De struwelen zijn strategisch aan de randen van het park geplaatst zodat bewoners, bezoekers en passanten vanaf de Asserstraat, Veldweg en de Binnenweg het zonnepark niet	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		of nauwelijks kunnen zien. Ook de afstand van het park ten op zichtte van de wegen draagt bij dat alleen het struweel zichtbaar is en niet de panelen zelf. De komst van het zonnepark doet geen onevenredige afbreuk aan het woonklimaat of de gebruiksmogelijkheden van de omliggende woningen.	
40.5	Indiener heeft het gevoel dat de plannen er doorgedrukt gaan worden ongeacht wat de direct aanwonenden er van vinden.	Er heeft een gedegen belangenafweging van de omwonenden plaatsgevonden. Het zonnepark ligt op relatieve grote afstand van de woningen rondom het zonnepark (dichtstbijzijnde woning is gelegen op ongeveer 400 meter). Het landschap verandert wel door de komst van het zonnepark. De komst van een zonnepark zal ten koste gaan van het vrije uitzicht. Er bestaat geen recht op een blijvend vrij uitzicht en de initiatiefnemers hebben het zonnepark omzoomd met een robuuste landschappelijke inpassing zodat zicht op het zonnepark tot het minimale wordt beperkt. De komst van het zonnepark doet geen onevenredige afbreuk aan de woonsituatie van de omwonenden.	Zienswijze ongegrond.
40.6	Indiener vraagt zich af wie onderzoek heeft uitgevoerd naar de dieren die op dit moment in of rondom het plangebied leven? Is men op de hoogte van de aanwezigheid van de das in dit gebied? Is er rekening gehouden met de bescherming van dit dier?	Voor het noordelijke park van Chint is door Arcadis een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van dassen in het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van dassen is uitgesloten.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		Voor het zuidelijke deel van het park van TPSolar is door Otte Groenadvies BV een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten. In het nabijgelegen bosperceel met ven, dat deels door de planlocatie wordt omsloten, zijn tijdens het veldbezoek, aan de rand van het bosperceel, bijpijpen aangetroffen. Het ecologisch bureau heeft drie veldinventarisaties gedaan om de aanwezigheid/afwezigheid van de das te onderzoeken. Met de landschappelijke inpassing is rekening gehouden met de dassenpijp/vluchtpijp. De planlocatie wordt 'das vriendelijk' ingericht om negatieve effecten op de das te voorkomen. Als dit gebeurt is het uitvoeren van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming bij de provincie Drenthe niet noodzakelijk. Voor het zuidelijkste deel van het Park van Ankehaar is door Eelerwoude een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten. In het plangebied zijn geen dassenpijpen/burchten aangetroffen. Van de das zijn binnen het plangebied diverse prenten en graafputjes waargenomen. Hieruit kan met zekerheid worden opgemaakt dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van das. De directe omgeving van het plangebied is tevens ook geschikt, met name de agrarische gronden ten oosten en ten	

Nr.	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		westen zijn in potentie geschikt en worden waarschijnlijk ook als foerageergebied gebruikt. Een negatief effect op het foerageergebied wordt niet verwacht, vergelijkbare agrarische percelen zijn ten westen en ten oosten van het plangebied veelvuldig aanwezig. Wel dient verstoring op foeragerende dassen binnen het plangebied te worden voorkomen door alleen gedurende lichte omstandigheden werkzaamheden uit te voeren, na zonsopkomst en voor zonsondergang. Hier wordt rekening mee gehouden in de uitvoering.	

CHINT SOLAR

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
22.	**x** **Peesterweg 2, Zuidvelde**		
22.1	Indiener heeft voorstel gedaan tot wijziging van het ontwerp. Westzijde profiel D-D en zuidzijde profiel E-E: deze zijde is direct zichtbaar van de Peesterweg en de Asserstraat. Bomenrij toevoegen in het profiel. Bijvoorbeeld langs de perceelgrens, dan is de eventuele schaduwwerking op het zonnepark minimaal. Keverbank verplaatsen of eventueel buiten de perceelgrens oprichten.	Het zonnepark is aan de westzijde afgeschermd met struweel dat ongeveer 6m hoog wordt, waardoor de panelen van ongeveer 2.70m hoog vanaf de Asserstraat en Peesterweg niet zichtbaar meer zijn. De panelen zijn ook in de winter niet zichtbaar, omdat de diverse soorten struweel dicht tegen elkaar worden aangeplant en de gekozen soorten wijdvertakt zijn. Hierdoor krijgt het struweel ook in de winter een dichte massa. Bomenrijen als afscherming is als afscherming van het zonnepark niet geschikt, omdat bomen vaak opgekroond zijn. Hierdoor zijn de panelen	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
		van het zonnepark alsnog tussen de stammen van de bomen zichtbaar. Ook worden bomenrijen in het grootschalige heide-ontginningslandschap vaak alleen toegepast als begeleiding langs wegen en (zand)paden. Bomenrijen op de grens van individuele landbouwpercelen is binnen het grootschalige heide-ontginningslandschap niet gebiedseigen.	
38.	**Kenniscentrum akkervogels** **Postbus 46, Scheemda**		
38.1	Over de aanpassing van het ontwerp is Kenniscentrum akkervogels niet geïnformeerd. Het ontwerp is grotendeels conform de gemaakte afspraken met Kenniscentrum akkervogels, echter op de locatie van Chint vallen twee substantiële veranderingen in het oog. Op de locatie van de gasleiding en de tochtsloot is de maatvoering teruggevoerd van respectievelijk 65 meter naar 50 meter en van 50 meter naar 30 meter. Een onwenselijke situatie op de ecologische mogelijkheden voor vogels binnen het park.	Aanpassen conform gemaakte afspraken. Dit betekent voor het noordelijk gelegen park het volgende: • De afstand tussen de paneelrijen bij de sloot die van noord naar zuid loopt dient gewijzigd te worden van 30 meter naar 50 meter; • De belemmeringsstrook van de gasleiding die diagonaal door het park loopt dient gewijzigd te worden van 50 meter naar 65 meter; • De zuidelijk gelegen zone voor akkervogels dient gewijzigd te worden van 92 meter naar 100 meter; • De westelijk gelegen rand dient gewijzigd te worden van 38 meter naar 40 meter. De initiatiefnemers van de zuidelijke hebben de afspraken met het Kenniscentrum wel goed vertaald in het ontwerp.	Zienswijze gegrond. Het landschappelijk inpassingsplan en de bijbehorende technische tekeningen dient conform de gemaakte afspraken met Kenniscentrum Akkervogels te worden aangepast.

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
22.	**x** **Peesterweg 2, Zuidvelde**		
22.2	Indiener heeft voorstel gedaan tot wijziging van het ontwerp. Noordzijde profiel A-A: deze zijde is direct zichtbaar van de Asserstraat. Bomenrij toevoegen in het profiel naast het struweel. Westzijde profiel D-D: deze zijde is direct zichtbaar van de Asserstraat. Bomenrij toevoegen langs perceelgrens. Eventueel kan bomenrij ook buiten de perceelgrens tussen het bestaande zandpad en de bloemrijke akkerrand.	Het zonnepark is aan de westzijde afgeschermd met struweel dat ongeveer 6m hoog wordt, waardoor de panelen van ongeveer 2.70 meter hoog vanaf de Asserstraat en Peesterweg niet meer zichtbaar zijn. De panelen zijn ook in de winter niet zichtbaar, omdat de diverse soorten struweel dicht tegen elkaar worden aangeplant en de gekozen soorten wijdvertakt zijn. Hierdoor krijgt het struweel ook in de winter een dichte massa. Bomenrijen zijn niet geschikt als visuele afscherming van het zonnepark, omdat bomen vaak opgekroond zijn. Hierdoor zijn de panelen van het zonnepark alsnog tussen de stammen van de bomen zichtbaar. Ook worden bomenrijen in het grootschalige heide-ontginningslandschap vaak toegepast als begeleiding van wegen en (zand)paden. Bomenrijen op de grens van individuele landbouwpercelen zijn binnen het grootschalige heide-ontginningslandschap niet gebiedseigen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

ANKEHAAR SOLAR

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
10.	**x** **Vorenkampweg 1, Zeijerveld**		
10.2	Indieners voelen zich onvoldoende geïnformeerd. Er heeft geen persoonlijk gesprek plaatsgevonden met de initiatiefnemers en het zonnepark komt op korte afstand van de woning.	Op verzoek van de gemeente is een procesplan opgesteld conform de uitgangspunten van het beleidskader 'Energieprojecten in het landschap'. Hierin is een plan gemaakt voor de te nemen stappen en is het invloedsgebied afgebakend. De bewoners die binnen dit invloedsgebied wonen zijn actief betrokken in het participatieproces. Het gaat hierbij in totaal om ongeveer 100 adressen. Zij zijn uitgenodigd voor alle informatiebijeenkomsten die zijn georganiseerd door de initiatiefnemers. Alle informatie is daarnaast op een website voor het zonnepark gepubliceerd. De initiatiefnemers hebben er voor gekozen om individuele gesprekken met omwonenden te hebben die binnen een straal van 500 meter van het zonnepark woonachtig zijn. Het adres van de indiener bevindt zich op een afstand groter dan 500 meter.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
10.3	Onbegrijpelijk waarom goede landbouwgrond nu wordt gebruikt voor de aanleg van een zonnepark.	Alle initiatieven die eind 2020 bij de gemeente zijn ingediend en die betrekking hadden op het ontwikkelen van een grootschalige zonnepark zijn op beoordeelt aan de hand van dezelfde acht (ruimtelijke) criteria. Per criteria zijn er plus- en minpunten gegeven aan de verschillende projecten. De twee projecten met de hoogste totaalscores hebben de kans gekregen om het project verder uit te werken en het participatietraject op te starten. Het	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
		initiatief zonnepark Zuidvelde scoorde laag op de criteria 'zonneladder', maar had wel de hoogste totaalscore. Derhalve hebben de initiatiefnemers de kans gekregen om de plannen verder uit te werken. Ondanks de locatie op goede landbouwgrond ligt.	
10.4	De grond onder de panelen gaat hier schade van ondervinden.	Initiatiefnemers hebben gekozen voor een hoge en zuidelijke paneelopstelling zodat er genoeg licht, (regen)water en lucht bij de bodem kan komen. Dit is gedaan met het oog op de biodiversiteit en begroeiing, en de kwaliteit van de bodem. Door in te zetten op natuurontwikkeling zal de bodem ecologisch gezien verbeteren ten opzichte van de huidige agrarische situatie. Ook de langjarige afwezigheid van intensief agrarisch gebruik zal de bodem ten goede komen.	Zienswijze ongegrond.
10.5	Na verloop van jaren moeten de panelen worden vervangen. Is dat milieuvriendelijk?	De zonnepanelen worden geplaatst voor een gebruiksperiode van 25 jaar. In die periode hoeven de panelen niet te worden vervangen. Uitzondering hierop is wanneer bij zeer extreme weersomstandigheden (door bijvoorbeeld een extreme hagelbui) er lokaal schade aan panelen optreedt. Aan het einde van de 25 jaar worden de zonnepanelen niet vervangen, maar wordt de locatie weer teruggebracht in de oorspronkelijke (agrarische) functie. Op rijksniveau wordt er veel aandacht geschonken aan het recyclen van zonnepanelen. Door de AEEA-wetgeving zijn bedrijven die zonnepanelen en omvormers op	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Beoordeling	Voorgestelde wijziging
		de Nederlandse markt brengen sinds februari 2014 verantwoordelijk voor de inname en verwerking van deze producten aan het einde van hun levensduur.	
11.	**x** **Vorenkampsweg 1, Zeijerveld**		
11.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 10.1 tot en met 10.4 van Ankehaar Solar.		

B. Zienswijzennota ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
1.	**x** **De Fledders 7, Zuidvelde**		
1.1	De ontwerpverklaring van geen bedenkingen had niet afgegeven kunnen worden omdat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.	De aanvraag is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing. Uit de ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de ontwikkeling van een zonnepark geen onevenredige afbreuk doet aan geluid, geur, bodem, luchtaspecten en water. De conclusies van de ruimtelijke onderbouwing zijn goed onderbouwd. De ontwikkelingsmogelijkheden van de aangrenzende percelen worden door dit initiatief niet beperkt. Eveneens doet het geen onevenredige afbreuk aan de woonsituatie. De landschappelijke inpassing van het zonnepark is op een zorgvuldige wijze tot stand gekomen en de initiatiefnemers hebben het participatietraject doorlopen conform het beleidskader ‘Energieprojecten in het landschap’. De initiatiefnemers hebben voldoende onderbouwd dat het initiatief voldoet aan een goede ruimtelijke ordening.	Zienswijze ongegrond.
1.2	Het ontbreken van de door Gedeputeerde Staten geadviseerde passende beoordeling. Deze passende beoordeling moet gemaakt worden in verband met de instandhoudingsdoelstellingen van het Fochteloërveen. De uitkomst van deze passende beoordeling is noodzakelijk om te beoordelen of het project uitvoerbaar is. zonder de uitkomst van de passende beoordeling kan niet in redelijkheid gesteld/beoordeeld worden dat het	De initiatiefnemers hebben aangegeven de Wnb-vergunning aan te gaan vragen bij de provincie Drenthe. Zonder zowel de omgevingsvergunning van de gemeente als de vergunning Wnb van de provincie kan er niet worden gestart met de aanleg van het zonnepark. Er wordt dus niet gebouwd voordat beide vergunningen zijn verleend. Dit is ook	Zienswijze ongegrond

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	zonnepark gerealiseerd kan worden. Nu de passende beoordeling ontbreekt, is er een gebrek in de ruimtelijke onderbouwing. Daarmee is sprake van strijd met een goede ruimtelijke ordening.	geborgd in de voorschriften van de omgevingsvergunning. Voor het zonnepark is een quickscan ecologie uitgevoerd (d.d. 10 mei 2021). Op 14 februari 2022 hebben de initiatiefnemers van het zonnepark het rapport van Altenburg & Wymenga ontvangen over de verstoring en draagkracht in en rond het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Ten tijde van het opstellen van het quickscan was deze informatie dus nog niet beschikbaar waardoor dit niet kon worden meegenomen.	
1.3	Er is gebruik gemaakt van een verouderde versie van de AERIUS calculator. Per 13 januari 2023 geldt dat voor het berekenen van stikstofdepositie gebruik, moet worden gemaakt van AERIUS calculator versie 2021. In het kader van een goede ruimtelijke ordening had en moet een nieuwe berekening worden gemaakt om de mogelijke effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te onderbouwen.	De indieners hebben hierin gelijk. Er is door de initiatiefnemers een nieuwe berekening toegevoegd aan de vergunningsaanvraag op basis van de nieuwste versie. Het maximale berekende depositieresultaat in de realisatiefase van initiatiefnemer Chint is 0,04 mol/ha in het Natura 2000-gebied Norgerholt (voor TPSolar en Ankehaar Solar zijn deze resultaten nog lager). In de gebruiksfase zijn geen resultaten berekend boven de 0,00 mol/ha/jaar. Per 1 juli 2021 is een partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor bouwen, slopen en aanleggen van toepassing. De partiële vrijstelling van de natuurvergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector (ofwel de bouwvrijstelling) is geregeld in het nieuwe artikel 2.9a Wet natuurbescherming dat is	Zienswijze gegrond. Initiatiefnemers hebben een nieuwe berekening toegevoegd aan de vergunningsaanvragen op basis van de nieuwe AERIUS calculator. Conclusies wijzigen echter niet, derhalve heeft het geen gevolgen voor de vergunningverlening.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		toegevoegd met de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De tijdelijke depositie welke veroorzaakt wordt in de realisatiefase valt onder deze partiële vrijstelling. Er is daarom geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd met betrekking tot stikstofdepositie.	
1.4	De natuurtoets ontbreekt in het kader van soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming. In elke ruimtelijke onderbouwing wordt verwezen naar een quickscan met daarbij de conclusie dat er geen ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is voor beschermde soorten. Deze quickscan voldoet niet. Naar aanleiding van het advies van Gedeputeerde Staten van 1 april 2022 had een nieuwe natuurtoets uitgevoerd moeten worden. Uit de natuurtoets moet blijken of door de realisatie van het zonnepark wel of geen essentiële foerageergebieden verloren gaan. Nu dit onderzoek niet is uitgevoerd, voldoet de ruimtelijke ordening niet aan het vereiste van een goede onderbouwing.	Er wordt aangenomen dat indiener doelt op de bescherming van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden conform de Wnb en niet het onderdeel soortenbescherming van de Wnb. Voor het zonnepark is een quickscan ecologie uitgevoerd (d.d. 10 mei 2021). Op 14 februari 2022 hebben de initiatiefnemers van het zonnepark het rapport van Altenburg & Wymenga ontvangen over de verstoring en draagkracht in en rond het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Ten tijde van het opstellen van het quickscan was deze informatie dus nog niet beschikbaar waardoor dit niet kon worden meegenomen. Zodra bij de initiatiefnemers bekend was dat dit rapport zou verschijnen en welke conclusies uit het onderzoek naar voren kwamen, is er een overleg ingepland met de provincie Drenthe om (vooruitlopend op het verschijnen van het rapport zelf) te bespreken wat de mogelijke gevolgen van de uitkomsten van het rapport zouden kunnen zijn voor het zonnepark. Dit overleg heeft begin 2022 plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit overleg, een vervolgoverleg	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		en het uiteindelijke rapport hebben de initiatiefnemers geconcludeerd dat er inderdaad een passende beoordeling dient te worden opgesteld en dat er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd. Er is door de initiatiefnemers naar aanleiding van onder andere deze zienswijze een oplegnotitie opgesteld en ingediend bij de gemeente die als aanvulling dient op de quickscan. Hierin is het advies van Gedeputeerde Staten meegenomen. De initiatiefnemers zijn hier inhoudelijk mee aan de slag gegaan. Er wordt gewerkt aan een compensatieopgave zodat er voldoende foerageergebied beschikbaar blijft voor de doelsoorten van het Natura 2000-gebied. Ook worden er in de winter tellingen uitgevoerd op de percelen waar het zonnepark is voorzien om vast te stellen in hoeverre er daadwerkelijk gebruikt wordt gemaakt van de percelen door de doelsoorten.	
2.	**x** **Asserstraat 89, Zuidvelde**		
2.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
3.	**Enexis** **Postbus 856, ‘s-Hertogenbosch**		
3.1	In dit project vraagt Enexis om vrije toegang van tenminste 4 meter aan elke kant van de	Initiatiefnemers hebben in zowel het technisch- als landschappelijk ontwerp rekening gehouden	Zienswijze gegrond, de vergunning wordt op dit onderdeel aangepast. Het landschappelijk

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	middenspanning-kabel en toegang tot de kabels en leidingen van de woonhuisaansluitingen. Dat betekent geen insluiting van ons netwerk, geen overbouwingen, geen diepwortelende begroeiing/bomen, opneembare bestrating en voldoende ruimte om onderhoud te plegen.	met de gewenste afstanden om de toegang tot de kabel ten alle tijden te kunnen garanderen. De minimale afstand tussen het struweel middenspanning-kabel is 2,20 meter. Vrijwel overal is het echter ten minste 5 meter en wordt voldoende werkruimte gecreëerd voor het geval onderhoud noodzakelijk is. Het middenspanning-netwerk wordt niet ingesloten, er worden geen overbouwingen, diepwortelende begroeiing/bomen en of opneembare bestrating gerealiseerd. Voor wat betreft de huisaansluiting zijn er afspraken gemaakt tussen de initiatiefnemer en Enexis over het afkoppelen en/of verleggen hiervan. Deze afspraken zijn bestendigd in de omgevingsvergunning.	inpassingsplan is aangepast. In de vergunning van Chint wordt de voorschrift opgenomen dat er pas gebouwd mag worden als de huisaansluiting buitenbedrijf is gesteld. Buitenbedrijfstelling geschied op eigen kosten van de initiatiefnemer en/of grondeigenaar.
3.2	Daarbij dienen de ecologische voorzieningen zodanig te zijn ingericht dat deze niet gehinderd kunnen gaan worden door de bestaande en toekomstige infrastructuur.	De beoogde reptielenbulten zijn in de nieuwste versie van het landschappelijke ontwerp verplaatst van de oostzijde (waar de middenspanning-kabel van Enexis zich bevindt) naar een centraal gelegen locatie. Dit is voor zowel het zuidelijke als het noordelijke deel van het park gedaan. Aan de oostzijde van het zuidelijke park worden geen keverbanken aangelegd. Deze liggen met name aan de westzijde. Hierdoor is er geen effect op de middenspanning-kabel van Enexis te verwachten. Een gemeentelijke eis bij de ontwikkeling van zonneparken is meervoudig ruimtegebruik. Bij onderhavig initiatief is gekozen voor de	Zienswijze heeft wijziging tot gevolg van de vergunningen. Het landschappelijk inpassingsplan wordt op dit onderdeel aangepast.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		dubbelfunctie van natuur, met nadruk op akkervogels. Met de voorgestelde oplossingen is de verwachting dat eventuele hinder van beschermende maatregelen van de Wet natuurbescherming tot het minimale is beperkt. Concrete toezeggingen kunnen niet worden gedaan. Het zou kunnen dat er meer dieren komen die beschermd zijn onder de Wet Natuurbescherming.	
4.	**x** **Asserstraat 93a, Zuidvelde**		
4.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
5.	**x** **De Fledders 3, Zuidvelde**		
5.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
6.	**x** **De Fledders 3, Zuidvelde**		
6.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
7.	**x** **Adresgegevens onbekend**		
7.1	Het vergunnen van het zonnepark Zuidvelde heeft verstrekkende gevolgen. Het zonnepark HALO in Langelo zorgt nu al voor problemen op het energienet. Daar worden panelen nu al uitgeschakeld door overbelasting van het HALO	Zonnepark Halo heeft weinig tot geen invloed op het particuliere net. Het particuliere net is laagspanning (230/400V) terwijl zonnepark Halo rechtstreeks op het middenspanningsnet zit (10.500V). Waar de	Zienswijze ongegrond.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	park. Als 1 hectare al problemen geeft dan zal 80 ha voor grote overbelasting gaan zorgen. Rechtstreeks aansluiten vanuit het zonnepark richting het hoofdstroomnet bij Zeijerveen geven dezelfde problemen.	terugleveringsproblemen vandaan komen is een zaak van netbeheerder Enexis. De netbeheerder is namelijk verantwoordelijk voor het goed functioneren van het energienet. Er bestaat geen aanleiding om te veronderstellen dat het zonnepark Zuidvelde voor extra spanningsklachten zal zorgen. Zonnepark Zuidvelde is namelijk ook aangesloten op het middenspanningsnet en niet op het laagspanningsnet. Om netcongestie op het middenspanningsnet te voorkomen maken netbeheerders afspraken met zonneparken om bij piekmomenten minder te leveren, zodat het net niet overbelast raakt. Daarbij werkt netbeheerder Enexis aan de verbetering en uitbreiding van het elektriciteitsnet om de benodigde energietransitie mogelijk te maken. Onder andere het onderstation Zeijerveen wordt uitgebreid. De aansluiting van Zonnepark Zuidvelde en het transport van de opgewekte elektriciteit is hiermee geborgd.	
7.2	Zuidvelde ondervindt al veel overlast (bebouwing van Kloosterveen, verkeersbewegingen van de natuurbegraafplaats, Slag om Norg, gevangenis Esserheem) en nu komt daar ook nog een zonnepark bij. De gehouden bijeenkomsten zijn voor niets geweest. Onafhankelijk kunnen beslissen door de Noordenveldse politiek is niet	Er vindt minimale bedrijvigheid plaats bij een zonnepark. Alleen bij de aanleg- en ontmantelingsfase kan hinder ondervonden worden door het bouwverkeer. Er worden echter afspraken gemaakt tussen de gemeente en de initiatiefnemers om de hinder van het bouwverkeer tot een minimale te beperken.	Zienswijze ongegrond.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	meer aan de orde. De portemonnee wint het van de belangen van de inwoners.	Verkeersoverlast door Kloosterveen, de natuurbegraafplaats, slag om Norg en gevangenis Esserheem zijn bij de gemeente niet bekend en staan los van de aanvraag voor een zonnepark. Daarbij zal de eventuele verkeershinder ook niet toenemen door de komst van een zonnepark. dit betreft namelijk een verkeersluwe ontwikkeling.	
7.3	Begin eerst kleinschaliger en laat de inwoners hiervan meeprofiteren. Zorg voor goedkope stroom in de omgeving, een batterijsysteem verplicht stellen om zo de stroom voor noordenvelders beschikbaar te houden en voor Noordenvelders te kunnen opslaan is een veel beter idee.	Kleinere projecten binnen onze gemeente zijn zonnepark HALO in Langelo of het zomerbad in Peize waarbij zo veel mogelijk inwoners meeprofiteren van de opbrengsten. Batterijsystemen zijn volop in ontwikkeling maar op dit moment nog niet breed inzetbaar. We houden de ontwikkelingen rondom de opslag van energie nauwlettend in de gaten. Naast dat de technische ontwikkelingen nog niet zo ver zijn is opslag van energie ook vanuit het beleidskader ‘Energieprojecten in het landschap’ geen vereiste bij de ontwikkeling van zonneparken.	Zienswijze ongegrond
7.4	Indiener verwacht straks een aanvraag voor een waterstoffabriek en is van mening dat we in Noordenveld niet zijn opgewassen tegen het juridische geweld van bijvoorbeeld een Shell. Er hebben al oriënterende gesprekken plaatsgevonden en de verwachting is dat hier in 2025 daadwerkelijk een gevolg aan kan worden gegeven. Indiener waarschuwt de gemeenteraad om niet daarin meegezogen te worden.	De aanvragen omgevingsvergunning van de initiatiefnemers van zonnepark Zuidvelde hebben geen betrekking op een waterstoffabriek. Indien de initiatiefnemers of een externe partij dergelijke maatregelen willen toepassen bij het zonnepark Zuidvelde dan moet daarvoor een verzoek ingediend worden bij de gemeente. Dit verzoek zal dan beoordeeld moeten worden door de gemeente. Bij de huidige aanvraag is dit niet aan de orde	Zienswijze ongegrond.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		geweest. Er hebben geen gesprekken plaatsgevonden over een waterstoffabriek.	
7.5	De verwerpelijke plannen met de natuur rond het zonnepark is een doorn in het oog van veel inwoners. Er is nu natuur, er worden mooie groenbemesters ingezaaid en ook zijn er velden met bloemen en gesubsidieerde akkerranden. Met de bosbranden, de oorlog in Oekraïne en andere zorgen over misoogsten en honger in de wereld is het niet raar om gewoon gewassen te blijven zaaien en oogsten. Niemand zit te wachten op transformatorhuisjes, hittevelden en struwelen.	Het plangebied heeft op dit moment hoofdzakelijk een agrarische functie. Na het aflopen van de vergunning voor het zonnepark, na 25 jaar, moet de situatie weer teruggebracht worden naar deze agrarische functie. Het zonnepark is van tijdelijke aard. De ontwikkeling van het zonnepark draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente. Daarnaast doet het ook een bijdrage aan de toenemende energievraag. Dit betekent wel dat het landschap tijdelijk verandert, maar zicht op het zonnepark en de daarbij horende voorzieningen is tot het minimale beperkt door de landschappelijke inpassing. het initiatief doet geen onevenredige afbreuk aan het woonklimaat van de omwonenden. Bij de ontwikkeling van zonneparken is meervoudig ruimtegebruik een eis vanuit het gemeentelijk beleidskader ‘Energieprojecten in het landschap’. De initiatiefnemers hebben gekozen voor natuur met de nadruk op akkervogels. De gemeente vindt deze dubbelfunctie van toegevoegde waarde op de omgeving.	Zienswijze ongegrond
8.	**x** **Vorenkampsweg 9, Zeijen**		
8.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
9.	**x** **Vorenkampweg 7, Zeijerveld**		
9.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
10.	**x** **Vorenkampweg 1, Zeijerveld**		
10.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
11.	**x** **Vorenkampsweg 1, Zeijerveld**		
11.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
12.	**x** **Asserstraat 89, Zuidvelde**		
12.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
13.	**x** **Asserstraat 89, Zuidvelde**		
13.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
14.	**x** **Vorenkampsweg 9, Zeijen**		
14.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
15.	**x** **Asserstraat 113, Zuidvelde**		
15.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
15.2	Door de gemeente zijn spelregels opgesteld in samenspraak met inwoners, het beleidskader energieprojecten in het landschap. De gemeente heeft daarin voorwaarden gesteld waaraan door initiatiefnemers moet worden voldaan om een verklaring van geen bedenkingen af te kunnen geven. Aan deze voorwaarden wordt niet voldaan: 1. Zorgvuldigheid. Er dient een goed participatieproces te worden doorlopen waarbij inwoners mogen mee-ontwerpen. Het participatieproces is eenrichtingsverkeer geweest en er zijn maar een paar kleine aanpassingen doorgevoerd op verzoek van de inwoners. Door de initiatiefnemers is een irreëel beeld geschapen van de werkelijkheid en is een participatieverslag opgesteld waarin onjuistheden staan. Er is onvoldoende dragvlak voor een zonnepark gecreëerd bij de inwoners. 2. Er is geen duidelijkheid gegeven hoe het gebiedsfonds wordt ingevuld en beheerd. Daarbij is het gebiedsfonds er voor een duur van 15 jaar, terwijl het zonnepark er tijdelijk 25 jaar ligt. De laatste 10 jaar moeten de omwonenden dan maar voor lief nemen? Kortom het is nog steeds een open eind.	1. De initiatiefnemers hebben meerdere activiteiten uitgevoerd in het kader van participatie. Bij de start van het project hebben de initiatiefnemers een participatie-voorstel ingediend bij de gemeente en is gezamenlijk het invloedsgebied voor het zonnepark vastgesteld. Het participatie-voorstel ging in eerste instantie uit van drie bijeenkomsten voor de inwoners uit het invloedsgebied. Deze bijeenkomsten hebben digitaal plaatsgevonden in verband met corona. Tijdens de bijeenkomsten is onder andere de financiële participatie uitgelegd door de initiatiefnemers en is er gesproken over de landschappelijke inpassing. Uit de praktijk bleek dat de drie bijeenkomsten niet voldoende waren. De omwonenden hadden met name moeite met de grootte van het zonnepark, het verdwijnen van een zichtlijn en met het tempo waarin de initiatiefnemers opereerden. Aanvullend op de drie digitale bijeenkomsten hebben er nog twee fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden.	Zienswijze ongegrond.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	3. Hoe is het mogelijk dat er in Zuidvelde een zonnepark ontwikkelt mag worden terwijl het om goede landbouwgrond gaat. Conform het beleidskader staan goede landbouwgronden op de laagste trede van de zonneladder. Hoe is het mogelijk dat de gemeente dan toch medewerking verleend aan het zonnepark? De provinciale zonneladder geeft ook andere opties, zoals zon op dak. Deze provinciale opties zijn onvoldoende onderzocht door de initiatiefnemers en de gemeente. er is naar de makkelijkste en goedkoopste optie gezocht zodat de klimaatdoelstelling in één keer kan worden ingevuld. Ook hier is niet de juiste zorgvuldigheid in acht genomen, maar alleen gekeken naar de financiën. Binnen de gemeente zijn nog zoveel andere mogelijkheden die hoger op de zonneladder staan. 4. In de stukken staat niet een brief van Enexis waaruit blijkt dat het volledige zonnepark kan worden aangesloten op het netwerk. Een gemeentelijke voorwaarde waar niet aan voldaan wordt. 5. Geven de berekeningen van de initiatiefnemers wel een juist beeld van de werkelijkheid? De berekeningen zijn inmiddels van enige tijd geleden, inmiddels zijn de prijzen in de wereld gestegen, ook de prijzen van zonnepanelen. Om die reden zou de	De initiatiefnemers hebben het ontwerp van het zonnepark aangepast door het plangebied te verkleinen en een zichtlijn te herstellen. De initiatiefnemers hebben naast de inwoners uit het invloedsgebied ook gesprekken gevoerd met andere belanghebbende organisaties over het zonnepark. Naast procesparticipatie hebben de initiatiefnemers ook invulling gegeven aan de financiële participatie. De financiële participatie wordt op twee manieren ingevuld, namelijk lokaal eigenaarschap en een gebiedsfonds. Tot slot zegt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over ‘draagvlak’ dat het “gebrek aan draagvlak” niet de enige reden mag zijn om medewerking te weigeren. 2. Het gebiedsfonds is geborgd in de anterieure overeenkomst. Initiatiefnemers zijn gehouden aan het storten van een bijdrage in het gebiedsfonds. Ook met terugwerkende kracht. In de anterieure overeenkomst is er ook een boeteclausule aan gekoppeld indien initiatiefnemers zich niet houden aan de afspraken. Derhalve betreft het geen open eind. Wanneer de vergunning is verleend worden er vanuit de gemeente gesprekken opgestart met de	

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	economische haalbaarheid opnieuw moeten worden aangetoond.	omgeving en de plaatselijke Dorpsbelangen om het gebiedsfonds op en in te richten. De duur van het gebiedsfonds is gekoppeld aan de termijn van de SDE++ subsidie. Dat betreft een periode van 15 jaar. 3. Alle initiatieven die eind 2020 bij de gemeente zijn ingediend en die betrekking hadden op het ontwikkelen van een grootschalige zonnepark zijn op beoordeelt aan de hand van dezelfde acht (ruimtelijke) criteria. Per criteria zijn er plus- en minpunten gegeven aan de verschillende projecten. De twee projecten met de hoogste totaalscores hebben de kans gekregen om het project verder uit te werken en het participatietraject op te starten. Het initiatief zonnepark Zuidvelde scoorde laag op de criteria 'zonneladder', maar had wel de hoogste totaalscore. Derhalve hebben de initiatiefnemers de kans gekregen om de plannen verder uit te werken. Ondanks de locatie op goede landbouwgrond ligt. 4. Aansluiting van de zonneparken op het elektriciteitsnet is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben afspraken gemaakt met netbeheerder Enexis over de	

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		zonneparken in relatie tot het inpassen op het elektriciteitsnetwerk. Het zonnepark zal worden aangesloten op het koppelstatioin Zeijerveen. Daarnaast heeft ook de gemeente veelvuldig contact gehad met netbeheerder Enexis over zonnepark Zuidvelde in relatie tot aansluiting op het net. Vanwege de huidige regelgeving en offertesystematiek kan Enexis niet schriftelijk bevestigen dat de zonneparken aangesloten worden. De brief van Enexis kan niet worden toegevoegd omdat die er niet is. 5. Met de huidige energieprijzen en de toenemende vraag naar energie is het aannemelijk dat de economische uitvoerbaarheid van het project niet in het geding is.	
16.	**x** **Peesterweg 4, Zuidvelde**		
16.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
17.	**x** **Asserstraat 115, Zuidvelde**		
17.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
18.	**x** **Minister Cremerstraat 14, Zeijerveld**		
18.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
19.	**x** **Asserstraat 131, Huis ter Heide**		
19.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
20.	**x** **Brink 1, Zuidvelde**		
20.1	De spoedprocedure heeft niet bijgedragen aan een heldere en transparante besluitvorming in de gemeenteraad, waarbij vele vragen open bleven, dus veel onduidelijkheden voor de betrokken inwoners.	Van een spoedprocedure is geen sprake geweest. Besluit is conform bestaande wet- en regelgeving genomen. Belanghebbenden uit het invloedsgebied zijn tijdig geïnformeerd (schriftelijk) over de besluitvorming, de mogelijkheden tot inspreken bij de gemeenteraad en over de wijze waarop er zienswijzen ingediend kunnen worden.	Zienswijze ongegrond.
20.2	Het voorgenomen zonnepark geeft, in combinatie met de uitbreidingswijk Kloosterveen, een te grote druk op de natuur in het gebied.	Naast een omgevingsvergunning zal er voor Zonnepark Zuidvelde ook een natuurvergunning afgegeven moeten worden. Dat is een taak van de provincie Drenthe. De provincie werkt momenteel aan een plan van aanpak om te bepalen hoe het tekort aan foerageergebieden hersteld kan worden. Daarnaast wil de provincie ook perspectief bieden voor ruimtelijke ontwikkelingen die van belang zijn met betrekking tot andere provinciale opgaven zoals de opwek van duurzame energie en wonen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		Er wordt momenteel gewerkt aan een compensatieopgave zodat er voldoende foerageergebied beschikbaar blijft voor de doelsoorten (m.n. toendrarietgans) van het Natura 2000-gebied. Ook andere geplande ontwikkelingen, zoals de uitbreidingswijk Kloosterveen, zal met de provincie in gesprek moeten over een compensatieopgave.	
20.3	Initiatiefnemer heeft bezwaar tegen de snelheid waarmee getracht wordt om het project er doorheen te drukken. Zeker als de armoedige wijze van begeleiding gedurende het traject door de gemeente in ogenschouw genomen wordt. Denk hierbij aan alle vragen die open bleven tijdens de spoedprocedure en het feit dat de stukken na de vergadering over de zienswijzen niet direct digitaal beschikbaar werden gesteld.	Zie reactie 20.1, aanvullend: De stukken zijn op de gebruikelijke wijze beschikbaar gesteld in het gemeentehuis. De terinzagelegging voldoet aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 3.12 van de Algemene wet bestuursrecht. In de kennisgeving van het ontwerpbesluit voor zonnepark Zuidvelde stond vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage lagen. Namelijk fysiek in het gemeentehuis van 16 juni tot en met 27 juli. Eveneens stond in de kennisgeving vermeld op welke wijze er zienswijzen ingediend konden worden. Het digitaal beschikbaar stellen van de stukken is nog niet wettelijk verplicht. Desondanks zijn de stukken wel digitaal beschikbaar gesteld op de website van de gemeente Noordenveld, in verband met een goede dienstverlening en op verzoek van een aantal omwonenden. Dit betrof niet een officieel nieuwe terinzagelegging, maar een extra service van de gemeente. De gemeente heeft er op toegezien dat het participatietraject conform de gemaakte	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		afspraken met de initiatiefnemers is doorlopen. Op gezette momenten heeft de gemeente een toelichting gegeven op de procedure. Daarnaast heeft de gemeente getracht de omgeving zo volledige mogelijk schriftelijk te informeren over het proces en besluitvormings-momenten. De aanvragen omgevingsvergunningen hebben betrekking op een particulier initiatief voor een zonnepark. Hierbij is de rol van de gemeente beperkt tot het naleven van de voorwaarden zoals gesteld in het beleidskader 'Energieprojecten in het landschap'.	
20.4	Om een goede exploitatie zeker te stellen is een gegarandeerde afvoer van de opgewekte energie belangrijk. We zien nu al dat Tennet regelmatig windmolens en zonneparken afschakelt omdat het netwerk het niet aankan. Deze handelswijze kan nog vele jaren duren. De mogelijke oplossingen voor deze problematiek is de opslag van energie of het omzetten van elektriciteit naar waterstof. Waterstofenergie is een ongewenste ontwikkeling in dit landbouwgebied. Ook opslag in een batterij is een chemisch proces in een agrarisch gebied. Dit zal in een gebouw moeten geschiedden. Of dat gewenst is ook een vraagstuk.	De netbeheerder is verantwoordelijk voor het goed functioneren van het energienet. De ontwikkelaars vragen een offerte aan bij de netbeheerder (in dit geval Enexis, niet Tennet) wat inhoudt dat de netbeheerder rekening houdt met een bepaalde toename aan capaciteit dat nodig is op het energienet om goed functioneren van het zonnepark te garanderen. Het afschakelen van wind- zonneparken vindt alleen in uiterste gevallen plaats. Denk hierbij aan een moment dat de zon volop schijnt en (te) weinig elektriciteit afgenomen wordt van het net. Ontwikkelaars worden op dat moment gecompenseerd voor de gederfde inkomsten door het niet kunnen terugleveren van de stroom. We werken intensief samen met de netbeheerders, omliggende gemeenten en de	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		provincie om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van het energienet. De aanvragen omgevingsvergunning van de initiatiefnemers van zonnepark Zuidvelde hebben geen betrekking op waterstof of opslag via een batterijsysteem. Indien de initiatiefnemers dergelijke maatregelen willen toepassen bij het zonnepark Zuidvelde dan moeten zij daarvoor opnieuw een verzoek indienen bij de gemeente. Bij de huidige aanvraag is dit niet aan de orde. Daarbij is het in het gehele voortraject van het zonnepark niet aan de orde geweest.	
20.5	Als de projecten doorgaan is er de wens voor lokaal mede eigendom. Dit zal geregeld moeten worden voordat de gemeenteraad instemming geeft. Dat onderhandelt makkelijker met de exploitanten. In principe gaat het namelijk om het verdelen van de koek. Als de buit binnen is worden er allerlei uitvluchten gezocht en gevonden door de initiatiefnemers om onder deze afspraken uit te komen.	Het lokaal eigenaarschap is geborgd in de anterieure overeenkomst. Initiatiefnemers zijn gehouden aan de afspraken uit deze overeenkomst. Hier is ook een boeteclausule aan gekoppeld indien initiatiefnemers zich niet houden aan de gemaakte afspraken. Wanneer de vergunning is verleend zijn de initiatiefnemers verplicht om zorg te dragen voor het lokaal eigenaarschap. Via energie-coöperatie Noordseveld of via een andere weg in het geval van Ankehaar.	Zienswijze ongegrond.
20.6	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
21.	**x** **Peesterweg 4, Zuidvelde**		
21.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
22.	**x** **Peesterweg 2, Zuidvelde**		
22.1	Indieners hebben geen bezwaar tegen de realisatie van de zonneparken op de voorgestelde locaties, mits er een aantal verbeteringen worden doorgevoerd bij de landschappelijke inpassing.		
22.2	Met betrekking tot de landschappelijke inpassing stellen indieners dat er alleen sprake is van een adequate inpassing als de zonneparken van alle kanten aan het zicht onttrokken worden gedurende het gehele jaar door voldoende bomen en struiken. Met name de significante omvang van de zonneparken vraagt om een inpassing met minimale transparantie. In de gepresenteerde plannen is de voorgestelde landschappelijke inpassing nog onvoldoende. Bloemrijke stroken en keverbanken is onvoldoende geschikt als landschappelijke inpassing. Inpassing zal effectiever zijn als er gebruik gemaakt wordt van inheemse groenblijvende bomen en struiken. Ook is het van belang dat dat de bomen en struiken groot genoeg zijn bij de aanplant en klimaatbestendig zijn in verband met toenemende droogte en temperatuurstijging. Door het plaatsen van extra bomen zal de vochthuishouding en de temperatuurregulering in de omgeving worden verbeterd. Eventuele temperatuurverhogende effecten van het zonnepark worden hierdoor beperkt.	Het zonnepark ligt niet nabij bebouwing en wegen. Op de locaties waar het zonnepark zichtbaar is wordt het zonnepark afgeschermd met beplantingselementen zoals struwelen en houtsingels. Er is bewust gekozen om niet het gehele park te omringen met struwelen of houtsingels. Om de openheid grotendeels te waarborgen zijn alleen op strategische plekken opgaande beplantingsstructuren gecreëerd. De opgaande beplantingsstructuren, voornamelijk struwelen, worden alleen geplaatst op plekken waar het zonnepark vanaf de openbare weg (Zuidveldigerweg, Asserstraat, Veldweg en Binnenweg) zichtbaar is. Op plekken waar het zonnepark niet of nauwelijks te zien wordt het zonnepark niet afgeschermd met opgaande beplanting. Onder andere ook ten gunste van de akkervogels. Bij aanplant wordt in ieder geval gekozen voor plantmateriaal van voldoende grootte, zodat het zonnepark binnen enkele jaren in zijn geheel aan het zicht is onttrokken. Er wordt gekozen voor groot autochtoon (inheems) aanplantmateriaal dat dicht op elkaar wordt geplant, zodat binnen enkele jarenhet gehele zonnepark, ook in de winter, niet meer zichtbaar is. Onder normale	Zienswijze ongegrond.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		omstandigheden is dit te verwachten na 3 tot 5 jaar. Om alle oppervlaktes aan struweel, houtsingels, keverbanken en bloemrijke akkerranden en graslanden optimaal te laten groeien en in stand te houden is een uitgebreid beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Er is een onderzoek van adviesbureau Rho dat stelt dat er geen sprake is van hittestress (temperatuur verhogende effecten) bij zonneparken met hinder voor de omgeving.	
22.3	De zuidelijke zonneparken worden ontsloten via de Asserstraat. Deze ontsluiting zou tevens door getrokken kunnen worden naar het noordelijke zonnepark, de firma Bosma en de bedrijven aan de Veldweg. Met andere woorden: door de aanleg van de zonneparken kan er een nieuwe ontsluitingsweg aangelegd worden door de bestaande zandwegen te verharden voor bestemmingsverkeer. Deze oplossing zou een grote ontlasting van het verkeersaanbod betekenen in zowel het dorp Zuidvelde als op de Peesterweg, hetgeen de veiligheid ten goede zou komen. Ook gezien de Peesterweg intensief wordt gebruikt als toeristische route.	De zonneparken zullen tijdens de exploitatiefase incidenteel onderhoud nodig hebben. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de bestaande (zand)wegen. Tijdens de bouwfase en exploitatiefase wordt het noordelijke zonnepark ontsloten via de Zuidveldigerweg en de oprit / het erf van de firma Bosma. De zuidelijke zonneparken worden ontsloten via de Asserstraat. Na vergunningverlening en vóór de bouw wordt in afstemming met de gemeente een verkeersplan opgesteld ten behoeve van de bouwfase. Het realiseren van een volledig nieuwe ontsluitingsweg is niet voorzien.	

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
23.	**x** **Asserstraat 133, Huis ter Heide**		
23.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
24.	**x** **Hoofdstraat 30, Eén**		
24.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
25.	**x** **Asserstraat 113, Zuidvelde**		
25.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 15.1 t/m 15.2 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
26.	**x** **Brink 1, Zuidvelde**		
26.1	Alleen pro forma zienswijze ingediend. De zienswijze is door indiener niet aangevuld. In de pro forma zienswijze wordt wel melding gemaakt van de wijze waarop de vergunningstukken beschikbaar zijn gesteld en indiener wil niet onvermeld laten dat het project armoedig is begeleid vanuit de gemeente.	De stukken zijn op de gebruikelijke wijze beschikbaar gesteld in het gemeentehuis. De terinzagelegging voldoet aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 3.12 van de Algemene wet bestuursrecht. In de kennisgeving van het ontwerpbesluit voor zonnepark Zuidvelde stond vermeld waar en wanneer de stukken ter inzage lagen. Namelijk fysiek in het gemeentehuis van 16 juni tot en met 27 juli. Eveneens stond in de kennisgeving vermeld op welke wijze er zienswijzen ingediend konden worden. Het digitaal beschikbaar stellen van de stukken is nog niet wettelijk verplicht. Desondanks zijn de stukken wel digitaal beschikbaar gesteld op de website van de	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		gemeente Noordenveld, in verband met een goede dienstverlening en op verzoek van een aantal omwonenden. Dit betrof niet een officieel nieuwe terinzagelegging, maar een extra service van de gemeente. De gemeente heeft er op toegezien dat het participatietraject conform de gemaakte afspraken met de initiatiefnemers is doorlopen. Op gezette momenten heeft de gemeente een toelichting gegeven op de procedure. Daarnaast heeft de gemeente getracht de omgeving zo volledige mogelijk schriftelijk te informeren over het proces en besluitvormings-momenten. De aanvragen omgevingsvergunningen hebben betrekking op een particulier initiatief voor een zonnepark. Hierbij is de rol van de gemeente beperkt tot het naleven van de voorwaarden zoals gesteld in het beleidskader 'Energieprojecten in het landschap'.	
27.	**x** **Minister Cremerstraat 17, Zeijerveld**		
27.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
28.	**x** **Kolonievaart 4, Huis ter Heide**		
28.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
29.	**x** **Kolonievaart 4, Huis ter Heide**		
29.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
30.	**x** **Asserstraat 137, Huis ter Heide**		
30.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
31.	**x** **Asserstraat 131, Huis ter Heide**		
31.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
32.	**x** **Asserstraat 90, Zuidvelde**		
32.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
33.	**x** **Asserstraat 105, Zuidvelde**		
33.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		
34.	**x** **Asserstraat 105, Zuidvelde**		
34.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
35.	**x** **Reeweg 6, Zuidvelde**		
35.1	Indiener is tegen de ontwikkeling van het zonnepark om de volgende redenen: 1. De grootte van het zonnepark is, ook na de laatste aanpassing, qua oppervlakte nog te groot voor het landelijke gebied van Zuidvelde. 2. De hoogte van het zonnepark, dit kan niet vanaf het begin onzichtbaar gemaakt worden met beplanting eromheen. 3. Indiener vraagt om een verklaring van de initiatiefnemers dat de panelen geen vervuilende stoffen afgeven zodat het direct weer als bouwland gebruikt kan worden na het aflopen van de termijn. 4. De gemeente, op aandringen van de initiatiefnemers, de procedure versneld doorvoert vanwege subsidie. Dit gaat ten koste van de zorgvuldigheid. 5. Waarom wordt er niet eerst gekeken naar daken van huizen en schuren in de gehele gemeente, eventueel in samenwerking met energieleveranciers en eventuele subsidie.	1. Op grond van de Noordenveldse kwaliteitsgids dienen nieuwe ontwikkelingen te passen binnen de maat en schaal van het landschap zodat de ontwikkelingen niet als storend worden ervaren. Het totale cluster is dusdanig groot dat deze niet past binnen de maat en schaal van het landschap. Echter gezien de positieve effecten van de zonneparken (op het gebied van duurzaamheid, groene stroom, natuur, lokaal eigenaarschap en landschappelijke versterking) is besloten dat in onderhavig geval afgeweken kan worden van deze voorwaarde uit de kwaliteitsgids. 2. Het klopt dat de landschappelijke inpassing \de tijd nodig zal hebben om te kunnen groeien. Bij aanplant wordt in ieder geval gekozen voor plantmateriaal van voldoende grootte, zodat het zonnepark binnen enkele jaren in zijn geheel aan het zicht is onttrokken. Om de struweelhagen, houtsingels, keverbanken en bloemblokken optimaal te laten groeien en in stand te houden is er een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Deze bijlagen maken onderdeel uit van de vergunning en de anterieure overeenkomst met de gemeente. Daarnaast is bij Zonnepark Zuidvelde de afstand van woningen tot het zonnepark dermate groot. De	Zienswijze ongegrond en heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		dichtstbijzijnde woningen liggen aan de Veldweg op meer dan 400 meter afstand. 3. De aanvraag is voorzien van een ruimtelijke onderbouwing. Uit deze ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de ontwikkeling van een zonnepark geen onevenredige aantasting veroorzaakt aangaande de bodem. In het kader van de bodemkwaliteit dient er voor de start van de bouw een nulmeting te worden uitgevoerd. Na de ontmanteling van het zonnepark dient eveneens een meting te worden uitgevoerd naar de bodemkwaliteit. Bij significante vervuiling is de vergunninghouder verplicht om de gronden te saneren. Dit is als verplichting opgenomen in de vergunning. De zonnepanelen en de constructie bevatten geen zwaar verontreinigende materialen. 4. Er is inderdaad een inspanning geleverd om te kijken of de besluitvorming voor het zonnepark versneld kon worden in verband met de SDE++ subsidierond voor dit jaar, zonder dat dit ten koste zou gaan van de zorgvuldigheid. Hierbij is er gekeken of de aanlevertermijnen voor het college en de raad ingekort konden worden. Ook is gekeken of de oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergadering samengevoegd kon worden. Gezien het aantal ingediende zienswijzen op het zonnepark bleek deze bleek deze inspanning uiteindelijk niet nodig. Het	

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		afhandelen van de zienswijzen zou te veel tijd in beslag nemen. Om die reden is de raadsbehandeling uitgesteld en verplaatst van september naar november. Het zou anders ten koste gaan van de zorgvuldigheid. 5. Zon op dak heeft de voorkeur. De uitdaging met zonnepanelen op daken van huizen en schuren is dat het eigendom niet van de gemeente is. Om al die daken te beleggen moet je met alle individuele eigenaren tot maatwerk komen. Daarom wordt op landelijk niveau zon op dak gestimuleerd met verschillende regelingen en leningen en zetten wij ons in om zon op grote dakoppervlakken zoals bij bedrijven, scholen en ander maatschappelijk vastgoed te realiseren. We hebben de opdracht gekregen om specifiek met grootschalige wind- en zonne-energie een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Dat doen we via de RES. Binnen de RES heeft Noordenveld een bijdrage van 0,07 TWh afgesproken voor dergelijke energieprojecten die niet gerelateerd zijn aan zon op dak.	
36.	**x** **Asserstraat 131M, Huis ter Heide**		
36.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
37.	**x** **Hoofdweg 26, Veenhuizen**		
37.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
37.2	Indiener begrijpt niet de noodzaak van grote velden met zonnepanelen die niks toevoegen aan het landschapsbeeld of toerisme. Zonnepark doen afbreuk aan het natuurlijk leven en aan het oude Drentse landschap.	De parken hebben een totale oppervlakte van 74 ha. Daarnaast is 30 ha gereserveerd voor landschappelijke inpassing. Dit is ongeveer 30% van het totaal van 105 ha. Het landschap waarin de zonneparken komen te liggen is een heide-ontginningslandschap. De percelen zijn voornamelijk in gebruik als akkerbouw. De individuele percelen zijn grootschalig en hebben een oppervlakte van 10ha met uitschieters naar 20ha. De velden met panelen zijn gesitueerd binnen de individuele kavels van het landschap en worden omzoomd met brede zones met landschappelijke inpassingsmaatregelen, waardoor het park vanuit de omgeving niet opvalt. Binnen het grootschalige heide-ontginningslandschap liggen een aantal geïsoleerde restanten van het voormalige grootschalige heidegebied. De overgebleven gebieden zijn vooral de lagergelegen natte delen (vennen). Rondom de vennen is in de afgelopen decennia bos ontstaan. In de plannen voor het zonnepark worden de nu geïsoleerde bosgebieden met elkaar verbonden door de landschappelijke inpassingsmaatregelen.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
37.3	Er zijn allerlei andere mogelijkheden voor duurzaamheid. De wetenschap voor duurzame energie is nog lang niet uitontwikkeld.	Wachten op nieuwe technieken is niet een redelijke weigeringsgrond. De duurzame wetenschap is namelijk nooit uitontwikkeld.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		Wachten op nieuwe/betere maatregelen betekent in de praktijk dat er nooit iets ontwikkeld kan worden. We moeten nu werken met de bestaande bewezen technieken en zonne- energie is een bewezen techniek. Als gemeente houden we natuurlijk wel de innovatieve ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid bij, maar is niet iets waar we rekening mee houden bij de huidige aangevraagde vergunningen voor een zonnepark.	
37.4	Indiener woont in Veenhuizen, mag zelf geen panelen op het dak leggen vanwege het monumentale karakter en zoekt naar een alternatief hiervoor. Indiener wil graag gebruik maken van zonne-energie dat wordt opgewekt op overheidsgebouwen zoals de penitentiaire inrichting of andere openbare gebouwen. Indiener stelt voor om panelen op lege daken te leggen en om een netwerkt te bouwen waar de inwoners van Noordenveld gebruik van kunnen maken.	Overheidsgebouwen worden zo veel mogelijk belegd met zonnepanelen. De opgewekte stroom wordt op dit moment gebruikt om zo veel mogelijk de gemeentelijke organisaties van stroom te voorzien. Door aan te sluiten bij een lokale energie-coöperatie kan de appellant profiteren van de voordelen van de opwek van duurzame energie.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
37.5	Indiener verzoekt om niet zonnevelden aan te leggen met doodse grond eronder waar niks leeft. Zoek verder naar alternatieven en word koploper in Drenthe met een visie voor de toekomst.	Er zijn een aantal factoren bekend die invloed hebben op de bodemkwaliteit: licht, lucht, water en organische stof. Op basis hiervan hebben de initiatiefnemers ontwerpprincipes gehanteerd om een negatieve impact op bodemkwaliteit te mitigeren. De zonnepanelen zijn zo opgesteld dat er meer ruimte is voor directe en indirecte lichtinval en indirecte neerslag (regen die door de wind wordt meegevoerd) om de bodem onder de panelen te bereiken. De zonnepanelen worden in een	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		zuid-opstelling geplaatst (dus niet oost-west, omdat daarbij de grond vrijwel volledig wordt afgedekt). De zonnepanelen worden niet strak tegen elkaar aan gemonteerd, maar met een kleine tussenruimte zodat regenwater niet alleen aan de voorzijde maar ook tussen de panelen door op de bodem terecht komt. Dit vermindert de kans op gronderosie en voorkomt verdroging van de bodem onder de panelen. Onder en tussen de panelen wordt bijgezaaid met inheems kruidenrijk grasland. Op die manier voorkomen we het dichtslaan en uitdrogen van de bodem, en bodemerosie.	
40.	**x** **Asserstraat 135, Huis ter Heide**		
40.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB 'Zonnepark Zuidvelde'.		
40.2	Indiener heeft vanaf dag één al het gevoel dat het park er gaat komen. Volgens de formele procedure is er voldaan aan het informeren van de omwonenden door middel van een aantal informatieavonden, maar indiener had liever gezien dat de initiatiefnemers individuele gesprekken had gevoerd. Wanneer het zonnepark er eenmaal ligt dan is het niet meer terug te draaien. Indiener is voorstander van het opwekken van duurzame energie, maar vindt dat er onvoldoende is gekeken naar zijn belangen.	Onder andere naar aanleiding van de gesprekken met de omwonenden en de andere belanghebbenden hebben de initiatiefnemers de plannen aangepast. Dit is ook de reden geweest om meerdere avonden te beleggen. De omwonenden hebben kunnen zien hoe het plan de eerste keer als een ruwe schets werd gepresenteerd en bij de laatste avond lag er een ontwerp waar de initiatiefnemers alle belangen van alle belanghebbenden zo veel mogelijk hebben proberen mee te nemen. Concrete voorbeelden zijn het creëren van een doorzicht tussen de Asserstraat en de Veldweg door 'het staartje' van het plan van Chint Solar in het noordelijk deel te schrappen, maar ook	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
		de ruim opgezette landschappelijke inpassing om zo het zicht op de panelen zoveel mogelijk te ontnemen. Voor een volledig overzicht van de resultaten van de planparticipatie met omwonenden, zie ook paragraaf 3.3.6 van het Participatieplan. Op verzoek van de gemeente is een procesplan opgesteld conform de uitgangspunten van het beleidskader 'Energieprojecten in het landschap'. Hierin is een planning gemaakt van de te nemen stappen en is het invloedsgebied afgebakend. De bewoners die binnen dit invloedsgebied wonen zijn actief betrokken bij het participatieproces. Het gaat hierbij in totaal om ongeveer een kleine 100 adressen. Zij zijn uitgenodigd voor alle gehouden informatiebijeenkomsten. Alle informatie is daarnaast op de website van het zonnepark gepubliceerd. Binnen een straal van 500 meter hebben gesprekken plaatsgevonden. De initiatiefnemers hebben ook de ruimte geboden om naast de informatiebijeenkomsten contact op te nemen indien er behoefte was aan een individueel gesprek. Zo stond er bijvoorbeeld in het verslag van de derde informatiebijeenkomst in maart 2021 opgenomen: “Wij vragen u om uw zorgen en/of vragen vooral met ons te delen zodat wij daar met u het gesprek over kunnen aangaan en hier rekening mee kunnen houden in het ontwerp dat wij uiteindelijk zullen indienen.”	

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
40.3	Ook is er onvoldoende gekeken naar de mogelijkheden van het verduurzamen van de omgeving. Er valt een hoop te winnen in het gebied op het gebied van energiebesparing. Wat niet gebruikt wordt hoeft immers ook niet opgewekt te worden.	Op verschillende manieren wordt ingezet op energiebesparing. Landelijk via verschillende subsidies. Maar ook lokaal via campagnes vanuit bijvoorbeeld het Drents Energie Loket. Daarnaast organiseren de gemeente Noordenveld regelmatig bijeenkomsten voor onze inwoners om energie te besparen en werken we intensief samen met onze bedrijven en energieke buurten om zo veel mogelijk energiebesparing te realiseren. Toch gaan we alleen door middel van besparing onze klimaatdoelen niet halen en moeten we dus op zoek naar hernieuwbare bronnen zoals zonnepark Zuidvelde.	Zienswijze ongegrond.
41.	**x** **Peesterweg 2b, Zuidvelde**		
41.1	Eén van de mogelijkheden om de aantasting van het milieu (door fossiele energiebronnen, uitstoot van CO_2, gewasmiddelenbestrijding en overtollige mest) tegen te gaan is plaatsing van zonnepanelen om elektriciteit op te wekken. Indiener heeft de indruk dat de realiserering een belangrijke bijdrage levert aan de milieuvriendelijke energiebehoefte in de provincie Drenthe. De landschappelijke inpassing van de zonneparken heeft een positieve invloed op de omgeving gezien het gebied landschappelijk en recreatief een minder groot belang heeft. Ook is er sprake van arme landbouwgrond. De realisering van het zonnepark is een aanwinst voor de gemeente in milieutechnische en landschappelijke zin. Milieutechnisch omdat de	De initiatiefnemers zijn verplicht om de landschappelijk inpassing aan te leggen conform het landschappelijk inpassingsplan. Dit is zowel geborgd in de vergunning als in de anterieure overeenkomst. De gemeente zal hier op handhaven indien de initiatiefnemers het zonnepark niet aanleggen conform het landschappelijk inpassingsplan.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.

	Zienswijze	Reactie	Voorgestelde wijziging
	grond niet meer worden belast door bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Landschappelijk omdat het zonnepark wordt ingepast met beplanting en onder de voorwaarde dat er afspraken worden gemaakt over de aanleg en instandhouding hiervan. Ervaring met de gemeente Noordenveld is op dit gebied teleurstellend geweest. Indiener verwijst naar een situatie in de omgeving waarbij de gemeente heeft verzuimd om handhavend op te treden bij de aanleg van de landschappelijke inpassing.		
41.2	Aanleg van het zonnepark kan voor de kern Zuidvelde zeer belastend zijn als het bouwverkeer over de kwetsbare Peesterweg plaats gaat vinden. Indiener suggereert om gebruik te maken van de zandweg vanuit de Asserstraat om het zonnepark te ontsluiten. Dit kan wellicht nog doorgetrokken worden naar de Veldweg zodat bedrijven aan de Peesterweg en Veldweg geen gebruik meer hoeven te maken van de Peesterweg.	De zonneparken zullen tijdens de exploitatiefase incidenteel onderhoud nodig hebben. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de bestaande (zand)wegen. Tijdens de bouwfase en exploitatiefase wordt het noordelijke zonnepark ontsloten via de Zuidveldigerweg en de oprit / het erf van de firma Bosma. De zuidelijke zonneparken worden ontsloten via de Asserstraat. Na vergunningverlening en vóór de bouw wordt in afstemming met de gemeente een verkeersplan opgesteld ten behoeve van de bouwfase. Het realiseren van een volledig nieuwe ontsluitingsweg is niet voorzien.	Zienswijze heeft geen wijziging tot gevolg op de vergunningen.
42.	**x** **Asserstraat 84, Zuidvelde**		
42.1	Zie zienswijzen, beoordeling zienswijzen en voorgestelde wijzigingen van 1.1 t/m 1.4 van ontwerp-VVGB ‘Zonnepark Zuidvelde’.		